

Azərbaycanda daha bir tender qalmaqalı

Hürriyyət

SİZİN ÜÇÜN QƏZET

№06 (3297) 13 Fevral / 2024-cü il

Həftədə 1 dəfə çıxır

Qiyməti: 60 qəpik

ANA XƏBƏR

Ordumuzun mövqeləri ataşa tutuldu, hərbiçimiz yaralandı

İran Ermənistanı “Dünyanın kəsişməsi”nə sürükləyir

Tehran bütün gücü ilə Zəngəzur dəhlizinin reallaşmasına qarşı çıxır

Fransa niyə bizimlə “ermənicə” danışır?

8-9

GÜNÜN NƏBZİ

Baxış

Azərbaycanın Vaşinqtonu

Məhəmməd Əmin Rəsulzadənin həyat yolu və Qulu Məhərrəminin eyniadlı kitabı haqda düşüncələr...

6-11

Cəmiyyət

ADP-dən hakimiyyətə çağırış

Partiya insan hüquq və azadlıqları ilə bağlı mövcud problemləri həll etməyə çağırır

4

Xəbər

Şəmkirdə dələbəylik

Qaziyə ayrılan torpağı icra başçısının müavini 15 min dollara satdı

2

Fakt

Fərhad Əhmədovun soyuducu anbarı işləmədi sakinlər külli miqdarda zərərə düşdü

34 min manat ziyana düşən sakinlər pullarını direktor İkrəm Vəliyevdən tələb edirlər

7

Fakt

Dostuna 10 min manat borc verdi, geri ala bilmir

Bərdə sakinindən DİN rəhbərinə müraciət: “Məni bıçaqla hədələyir, ödürəcəklərini bildirirlər”

7

Toplum

“Narkomaniya ilə mübarizədə hər birimiz dövlətin yanında olmalıyıq”

Fəridə Aslanova: “Biz vərdişlərimizə qalib gələ bilsək, dünyaya qalib gələrik”

15

Media

“Üçtərəfli görüşdə Makron da iştirak etməyə çalışarsa, o zaman görüş alınmayacaq”

Elxan Şahinoğlu: “Şarl Mişel Azərbaycanla Ermənistan arasında vasitəçilikdə uğur qazanmaq istəyir”

5-10

FHN-nin hospitalında biabırçı olay

Rəhmətə gedən yaşlı qadının qızıl dişləri və 500 manat pulu oğurlanıb

Qaradağ rayonu, Qızıldaş qəsəbəsi, ev 34, mənzil 22-də qeydiyyatda olan və yaşayan Qarabağ müharibəsi qazisi Vahabov Mübariz Vəli oğlu tərəfindən “Hürriyyət”in redaksiyasına şikayət məktubu daxil olub. O, deyir ki, Fövqəladə Hallar Nazirliyinin (FHN) Tibb Mərkəzinin Modul Tipli Hospitalında anasına məxsus qızıl dişlər xəstəxana rəhbərliyi tərəfindən oğurlanıb...

7

Fakt

Şikayət

“Nikoil Bank”dan kredit götürdü, başına açılmayan oyun qalmadı

Əsmər Şükürova borcunu tam bağlasa da, illərdir evini girovdan çıxara bilmir

Nəsimi rayonu, 4-cü mikrorayon, 20 Yanvar küçəsi, ev 23, mənzil 10-da yaşayan Şükürova Əsmər Əzizə qızı tərəfindən “Hürriyyət”in redaksiyasına şikayət məktubu daxil olub. Qəzetimiz vasitəsilə Prezident İlham Əliyevə müraciət edən şikayətçinin məktubunu olduğu kimi dərc edirik...

12

Narkotik beyni necə məhv edir...

Alimlər siçanlar üzərində təcrübə apardı; narkomanları "lomka"dan çıxarmaq daha asan olacaq

Məlum olduğu kimi, narkotiklər immun sistemini zəiflədir və ağrı (lomka) simptomlarına səbəb olur. Bu sahədəki yeni araşdırmalar göstərir ki, heroinin yaratdığı T hüceyrələri qan-beyin baryerini keçərək beyni zədələyir. Bu kəşf elm adamlarına ağrı simptomlarının qarşısını almaq üçün yeni yollar açır.

Amerikalı elm adamları narkotiklərin ağrı sindromunun mexanizmlərindən birini aşkar ediblər. Onlar immunitet sisteminə qeyri-sabit və qeyri-funksional beyin hüceyrəsi əlaqəsi törədən əvvəllər naməlum olan yolu tapıblar.

İmmun sistemi xəstəlikləri üzrə tədqiqatçı və "Vistarovsk İnstitutu"nın professoru Luis Montaner deyir ki, yeni araşdırma elm adamlarına "ağrı sindromu"nın qarşısını almaq və müalicə etmək üçün yeni üsulları sınağağa yol açır.

Digər ekspert, "Temple Universiteti"-nin immunoloqu və maddə asılılığı üzrə tədqiqatçı Tobi Eyzənşteyn də araşdırmanı yüksək qiymətləndirir. Onun sözlərinə görə, araşdırma neyroimmun qarşılıqlı təsirlərinin və narkotikdən istifadə edən insanlarda immunitet hüceyrələrinin sinir proseslərini moduləsiya etməkdə rolunun anlaşılmasında inkişafı göstərir.

Bundan başqa, yeni araşdırmada alimlər bir qrup heroin istifadəçisinin (21 nəfər) qanını araşdırıb və onu nəzarətçi qrupdakı 20 nəfərin qanı ilə müqayisə ediblər. Alimlər aşkar ediblər ki, heroin istifadəçilərinin qanında onların immunitet sisteminin pozulduğunu göstərən müxtəlif biomarkerlər var.

Daha sonra onlar axın sitometriyasından (axan mayədə hüceyrələrin sayılması, tədqiqi və çeşidlənməsi texnikası) istifadə edərək bir sıra təcrübələr aparıblar. Onlar heroin istifadəçilərinin qanında kövrək tənzimləyici "T" hüceyrəsi adlı qeyri-adi immunitet hüceyrəsinin yüksək səviyyədə olduğunu aşkar ediblər. Bu hüceyrənin başqa adı supressor hüceyrə, TS- limfosit və ya kövrək T hüceyrəsidir.

Tipik olaraq, supressor hüceyrələr immunitet sistemini boğur (immunosupressiv təsir yaradır), lakin bu hüceyrələr kövrək olduqda - əvvəllər onlar yalnız xərcəng şişi mikromühitlərində müşahidə olunurdular - immunosupressiv xüsusiyyətlərini itirirlər və bunun əvəzinə iltihablı sitokin interferon-y (IFN-y) istehsal edirlər. Sitokinlər hüceyrə xəbərcisi kimi çıxış edən və bədənə immunitet reaksiyasını istiqamətləndirən kiçik zülallardır.

Elm adamları bu mövzuda siçanlar üzərində təcrübə aparıblar: onlara heroin veriblər, bu da kövrək T- hüceyrələrinin sayının artmasına və müvafiq olaraq iltihablı sitokin interferon (IFN) miqdarının artmasına səbəb oldu.

Heroin verilən siçanlardan götürülmüş nümunələrin təhlili göstərdi ki, IFN təkcə qan dövranında deyil, həm də beynin məqsədyönlü davranışı və müdaxilə yollarını moduləsiya edən həzz mərkəzində (nüvə akkumulyasiyası) da artıb. Bu kəşf asılılığın təbiətini və onun müalicəsini başa düşmək üçün vacibdir. Tədqiqat müəlliflərinin fikrincə, həzz mərkəzində IFN səviyyəsinin artması göstərir ki, kövrək tənzimləyici T hüceyrələri qan-beyin baryerindən - beyni patogenlərdən və qanlı dövrədən bir çox dərman preparatlarından fiziki olaraq qoruyan qoruyucu təbəqəni keçə bilər.

Tədqiqatçılar bildirirlər ki, beyin-qan baryerinin zəifliyi narkotik istifadəsi zamanı həzz mərkəzinin neyronları CCL2 (MCP-1) sitokinini ifraz edirlər: narkotikin təsiri altında sitokin daha çox T hüceyrələrinin beynə daxil olmasına səbəb olur. Bu o deməkdir ki, T hüceyrələri və xüsusilə IFN neyronları arasında sinaptik bağlantıları zəiflədərək həzz mərkəzində dəyişikliklərə səbəb olur. Və bu, siçanlarda ağrı simptomlarına gətirib çıxarır.

Yeni, narkotik opioid iltihablı T hüceyrələrinin mərkəzi sinir sistemində daxil olmasına şərait yaradır və bununla da struktur və davranış dəyişikliklərini tətikləyir. Tədqiqatçılar bu mexanizmin bütün hissələrini bir araya gətirərək, ən azı siçanlarda onu poza biləcəklərini də göstərdilər.

Yüksək səviyyəli IFN olan siçanlarda və narkotiki qəbul edəndə qədər IFN-i neytrallaşdırıcı antitel vurulmuş siçanlarda, T hüceyrələri beynə keçməyə davam etsə də, abstinensasiya dövründə sinir əlaqələri güclü və toxunulmaz qaldı. Bu təcrübələrdə ikinci qrup siçanlarda ağrı simptomlarının azalması və daha qısa olması - birinci halda 60 saat, ikinci halda isə 60 əvəzinə cəmi 12 saat.

Professor Luis Montaner deyir ki, cavablandırılmalı olan əsas sual budur ki, bu zəncirin hər hansı bir halqasını məhv edərək pozaraq, insanlarda da siçanlarda olduğu kimi ağrı simptomlarının qarşısını almaq mümkündür, ya yox?!

Hazırladı: İ. SABİRQIZI

Əyləncə səhifəsi

Putinin dublyorları var?

Rusiya prezidenti haqqında yeni araşdırma

"Proyekt" nəşri Rusiya Prezidenti Vladimir Putinin son bir ildəki fəaliyyətini təhlil edib. Araşdırmada Putin niyə bəzi ictimai tədbirlər zamanı həmsöhbətlərindən xeyli məsafə saxlamasına diqqət yetirilib.

Jurnalistlərin hesablamalarına görə, 2022-ci il noyabrın 1-dən 2024-cü il yanvarın 31-dək Putin 541 rəsmi tədbirdə iştirak edib. Məqalədə qeyd edildiyi kimi, görüşlərin 43%-də (ümumi görüşlərin 224-də) prezidentin həmsöhbətlərindən bir növ məsafə saxlaması (yaxud videobağlantı vasitəsilə danışması və ya auditoriyadan ən azı bir neçə metr aralıda olması) açıq-aydın görünür.

185 halda (ümumi sayının 36%-i) Putin görüş iştirakçılarından uzaqlaşmayıb, lakin prezidentlə görüşdən əvvəl onlar ya Soçidə Rusiya və Daqomis sanatoriya kompleksində karantində olublar. Bu payız prezidentlə görüşdən əvvəl karantin müddəti 14 gündən beş günə endirilib. Dövlət başçısını daim müşayiət edən insanlar "təmiz zona" deyilən yerdə, yəni yalnız karantində olan insanların yaşayıb işlədiyi pansionatda vaxt keçirirlər.

"Proyekt"ın hesablamalarına görə, 21% hallarda və ya 112 epizoddə Putinkarantində olmayan insanlarla yaxın təmasda olub. Söhbət xarici səfərlər zamanı liderlərlə görüşlərdən, həmçinin "Vaqner" PMC-nin üsyan cəhdindən sonra Putinin küçələrdə insanlarla kortəbii ünsiyyəti hallarından gedir. Ümumilikdə, araşdırmada bu qənaətə gəlinir ki, Putin ictimaiyyət qarşısına yalnız istədiyi zaman çıxır.

Nəşr Putinin dublyorlarının olması ilə bağlı şayiələrdən də bəhs edir. Araşdırmaçıların fikrincə, bu, şübhəli məsələdir. Hətta Kreml "hovuzunun" bəzi jurnalistləri də dublların mövcudluğunu etiraf edir, bəziləri isə bunu inkar edir. Materialda həmçinin qeyd olunur ki, Putinin iştirakı ilə keçirilən ictimai tədbirlərin sayı ümumiyyətlə azdır, prezident bəzən bir neçə gün ardıcıl olaraq ictimaiyyət qarşısına çıxmır. Araşdırmada prezident daim müşayiət edən təhlükəsizlik əməkdaşlarının kimliyi də qeyd olunur. Onların arasında ən azı 2020-ci ilə qədər Putin üçün nüvə çamadanını daşıyan dənizçilər, birinci dərəcəli kapitanlar Dmitri Şumeyko və Vladimir Polesçuk daimi yer alıb. Həmkarları onları telefon kitabçalarına "Dima-knopka" və "Knopka" kimi qeyd edirlər. Putinin daha bir neçə mühafizəçisinin və səfərlərində onu müşayiət edən həkimlərin adları da açıqlanıb.

Təsisçi:

Sərdar Cəlalovlu

Baş redaktor:

Vüqar Məmmədov

Tel: 070 333 22 85

012 496 98 93

E-mail: vuqar-mt@mail.ru

Dizayner:

Seymur Həsənov

"Hürriyyət" qəzetinin internet unvanı:

Hurriyyet.az

E-mail: hurriyyet@mail.ru

Tiraj: 2500

Redaksiyanın ünvanı:

AZ 1008, Bakı, akademik

Ələşrəf Əlizadə küçəsi, 31

Telefonlar: 496-10-72; 496-08-35

Lisenzianın qeydiyyat nömrəsi: V 165

Müəlliflərin mövqeyi ilə redaksiyanın

mövqeyi üst-üstə düşməyə bilər.

Əlyazmalar geri qaytarılmır.

Redaksiyanın kompüter mərkəzində

yığılıb səhifələnilir və "Futbol+ servis"

mətbəəsində çap edilir.

Bu işarə altında dərc olunan yazılar reklam xarakterlidir.

Qəzet 1991-ci ildən çıxır.

Şəmkirdə dərəbəylük

Qaziyə ayrılan torpağı icra başçısının müavini 15 min dollara satdı

44 günlük Vətən Müharibəsi qazisinin özünə və ailəsinə qarşı analoqu olmayan haqsızlıq edilib; Onun ölümündən sonra 3 ildir həqiqət axtaran nənəsini eşidən yoxdur

“Şah qanun deyil, qanun şahdır”
Qədim yunan filosofu

Ölkədə korrupsiyaya qurşanan memurların prezident seçkilərindən sonrakı yeni dönmədə vəzifədən gedəcəkləri müddət yaxınlaşdıqca, onlar daha da harınlaşıb, qanunları öz məkrli məqsədlərinə uyğun olaraq “firladırlar”. Bu cür qanunsuzluqlar bölgələrdə, xüsusilə Şəmkir rayonunda daha qabarıq hiss olunur.

Elə Şəmkir rayonu, Zəyəm qəsəbəsinin sakini, üç ildir həqiqət axtaran, köməksiz, himayəsiz 1939-cu il təvəllüdlü Əsədova Tərlan Hüseyn qızı da Prezident İlham Əliyevə, Birinci vitse-prezident Mehriban Əliyevaya, Prezident Administrasiyasının rəhbəri Samir Nuriyevə, Baş prokuror Kamran Əliyevə, eləcə də Şəmkir rayon prokuroru, Baş ədliyyə müşaviri Azər Hətəmov və digər aidiyyəti dövlət qurumlarının rəhbərlərinə göndərdiyi şikayət ərizəsində bu haqsızlıqlardan yazır. Onun məktubunu olduğu kimi dərc edirik:

“Yazıb sizə məlumat verirəm ki, nəvəm, Vətən müharibəsi iştirakçısı Əsədov Anar Vidadi oğluna ev tikməsi üçün torpaq sahəsi verilmişdir. Lakin onun ömrü həmin evi tikməyə (inşa etməyə) çatmadı. Müharibədə aldığı stressdən və xəsarətdən iki ay sonra ürəyi dayandı. Nəvəm Əsədov Anara verilən torpaq sahəsini Şəmkirin sabiq icra başçısı Alimpaşa Məmmədovun birinci müavini Qüdrət Əliyev kənd sakinimiz Məmmədov Xaqaniyə 15 min dollara satdı. Rayonun Zəyəm-Çirdaxan kəndlərinin sabiq bələdiyyə sədri olan Xaqani Məmmədov məni aldadaaraq, torpağın sənədini aldı.

Torpaq sahəsinin satılmasında Qüdrət Əliyevlə Xaqani Məmmədov əlbir olublar. Hazırda nəvəmə ayrılan torpağın başqasına satılması mənə əzab verir. Sizdən xahiş edirəm ki, haqq-ədalətin boğulmasına imkan verməyin və problemin həll edilməsi üçün öz təsirinizi göstərsin. Çünki atalar deyib ki: “Haqq nazilər, amma üzülməz”.

Sizə onu da məlum edim ki, nəvəm Əsədov Anar Vidadi oğlu müharibədə göstərdiyi cəsurluğa və igidliyə görə 2 (iki) medalla təltif olunmuşdur. Mənim ümidim, gözümlün ağı-qarası o, idi. İndi bu yaşımnda tənha qalmışam.

Hazırladı: Bəhlul ORUCOĞLU
Araşdırmaçı jurnalist

Müəllifdən: Əlibəttə, 84 yaşlı ağbırçəyin (nəvəsinin) hüququnu tapdalamaq, haqqını yemək heç bir məmura başucalığı gətirməz, bu böyük qəbahət, böyük günahdır. Mövzunu nəzərdə saxlayacağıq.

Dərs saatına görə rüşvət alan direktora hökm oxundu

Ağdam Musiqi Kollecinin rüşvətdə təqsirləndirilən direktoru Rafail Musayevin cinayət işi üzrə məhkəmə prosesi başa çatıb.

Hurriyyet.az xəbər verir ki, Gəncə Ağır Cinayətlər Məhkəməsinə R.Musayev Cinayət Məcəlləsinin 311.3.2 və 311.3.3-cü (təkrar və külli miqdarda rüşvət alma) maddələri ilə ittiham edilib. Araşdırmalar zamanı məlum olub ki, R.Musayev 15 müəllimdən dərs saatlarını artırmaq üçün rüşvət götürüb. O, həmçinin kursdan kursa keçmək üçün bəzi tələbələrin yaxınlarından da pul tələb edərək alıb. Məhkəmə 69 yaşlı R.Musayevi qeyd edilən maddələr üzrə təqsirli bilib. Ona 5 il azadlıqdan məhrumetmə cəzası verilib. Lakin cəzası 3 il sınaq müddəti təyin edilməklə şərti hesab edilib. Həmçinin R.Musayev barəsində seçilmiş ev dustaqlığı qətimkan tədbiri də ləğv edilib.

Azərbaycanda daha bir tender qalmaqalı

Dövlət agentliyinin 320 minə icarəyə götürdüyü bina kimindir?

Azərbaycanda dövlət qurumlarının “maraqlı” xərclərindən biri də icarəyə götürdükləri tikililərin icarə haqlarıdır. Belə ki, bu binaların sahiblərinin kimliyi bir çox hallarda maraqlı doğurur. Çünki çox zaman həmin bina sahiblərinin gerçək kimliyi ayrı-ayrı iri məmurlara və onların çevrələrinə gedib çıxır.

Belə obyektlərin tikilib dövlət qurumlarına olduqca baha qiymətə icarəyə verilməsi Azərbaycanda çoxdan bəri məmur-biznesmenlərin qazanc yerinə çevrilib. Bu zaman əlbəttə ki, onların şəxsi əlaqələri və imkanları, eləcə də “əl əli yuyar, əl də üzü” prinsipi əhəmiyyətli rol oynayır...

Azpolitika.info xəbər verir ki, Dövlət Tibbi-Sosial Ekspertiza və Reabilitasiya

Agentliyi “Qeyri-yaşayış sahəsinin icarəsi” tenderinin nəticələrini elan edib.

Tenderin qalibi Emil Vidadi Oğlu Orucov adlı fiziki şəxsdir. Müqaviləyə əsasən dövlət qurumu bu şəxsin cəmi 2.000 kvadrat metrlik qeyri-yaşayış sahəsinin 320 min manata icarəyə götürüb. Müqavilə həmin sahə-

nin 12 aylıq icarəsini nəzərdə tutur. Söhbətin konkret olaraq, hansı ünvandan gətirdiyi göstərilir. Ancaq məlum olan odur ki, sözügedən qurumun şöbələrinin heç biri şəhərin mərkəzində yerləşmir. Bu baxımdan 2.000 kvadrata 320 min icarə haqqı ödənilməsi kifayət qədər baha olmaqla “təəc-

cüblü” görünür...

Sözügedən binanı icarəyə verən E.Orucovun ad və soyadı, necə dəyərlər, “heç nə demir”. Ancaq Azərbaycanda hökm sürən “tender siyasəti” və bu icarə haqqının məbləği müəyyən nəticələr çıxarmağa əsas verə bilər...

Xatırladaq ki, el arasında “VTEK” kimi tanınan Dövlət Tibbi-Sosial Ekspertiza və Reabilitasiya Agentliyi Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyinin nəzdində fəaliyyət göstərir. Agentliyin rəhbəri 2021-ci ildən başlayaraq, Anar Bayramovdur. O, bundan əvvəl nazir Sahil Babayevin müşaviri olub. Ümumilikdə isə Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyi özünün aldığı elektron xidmətlər də daxil olmaqla, “mükəmməl” tenderləri ilə həmişə xüsusi seçilib...

Ordumuzun mövqeləri atəşə tutuldu

Erməni təxribatı nəticəsində bir hərbiçimiz yaralandı

Fevralın 12-də, saat 13:37 radələrində Azərbaycan-Ermənistan şərti dövlət sərhədinin Zəngilan rayonu ərazisindən keçən hissəsində Ermənistan Silahlı Qüvvələrinin Qafan rayonunun Nerkin-And yaşayış məntəqəsi istiqamətində yerləşən mövqeyindən Dövlət Sərhəd Xidmətinin Sərhəd Qoşunlarının Zəngilan rayonunun Kolluqışlaq kəndi ərazisində yerləşən mövqeyinə atəş açılıb.

Hurriyyet.az xəbər verir ki, təxribat nəticəsində Dövlət Sərhəd Xidmətinin hərbi qulluqçusu əsgər Xəlilzadə Pərviz Ağakəşi oğlu yaralanıb. Hərbi qulluqçu helikopterlə ixtisaslaşmış tibb müəssisəsinə təxliyə edilib.

Baş vermiş hadisə, o cümlədən qarşı tərəfdən atəşin aşılması anı videomüşahidə kameraları vasitəsilə qeydiyyata alınıb.

Hazırda əməliyyat şəraiti sabitdir və bölmələrimizin nəzarəti altındadır. Ermənistan tərəfinin bu növbəti

təxribatına görə məsuliyyət tam şəkildə Ermənistanın hərbi-siyasi rəhbərliyinin üzərinə düşür.

KƏNAN

Səlim Müslümov məhkəmə qərarı ilə razıdır: mülkləri alınır, ölkədən çıxarılmaz

Vəzifə cinayətlərində təqsirli bilinərək şərti cəzaya məhkum edilmiş sabiq əmək və əhalinin sosial müdafiəsi naziri Səlim Müslümov barəsindəki hökmə razılışıb.

Belə ki, nə eks-nazirin özü, nə vəkilləri tərəfindən apellyasiya şikayəti verilib. 11 il şərti cəza verilən Müslümov bunu özü üçün humanist hökm kimi qəbul edir, həmçinin əmlaklarının müsadirə edilməsinə etiraz etmir. Dövlət ittihamçısının tələbinə uyğun cəza təyin edildiyinə görə hökmdən protest də verilməyib.

Apellyasiya şikayəti vermək üçün müddət başa çatdığı üçün birinci instansiya məhkəməsinin hökmü qanunu qüvvəyə minmiş hesab edilir.

11 il Fond rəhbəri, 5 il nazir işləmiş

Müslümov şərti məhkumluğu müddətində ölkədən çıxarılmaz. Bundan başqa, onun müsadirəsinə qərar verilməmiş 8 milyonluq əmlakları dövlət nəfəsinə alınacaq. Bu məsələ aidiyyəti icra Şöbəsinə həvalə edilib.

Dövlət nəfəsinə alınacaq əmlakların siyahısını təqdim edirik:

- Binəqədi rayonu, Akademik Ziya

Bünyadov prospektində yerləşən iki mənzil;

- Səbail rayonu, Azadlıq prospektində yerləşən qeyri-yaşayış sahəsi;

- Bakı şəhəri, Yasamal rayonu, Mirzə İbrahimov küçəsində mənzil;

- Nərimanov rayonu, Oqtay Kərimov küçəsində iki ev;

- Nərimanov rayonu, Məmməd Araz küçəsində ev;

- Binəqədi rayonu, 6-cı mikrorayonda yerləşən 500 və 300 kv.m torpaq sahələri;

- Bakı şəhəri, Xətai rayonu, Rəsul Rza küçəsində yerləşən 300 kv.m olan qeyri-yaşayış sahəsi.

Qeyd edək ki, S. Müslümov 1 ay əvvəl Bakı Ağır Cinayətlər Məhkəməsinin hökmü ilə 5 il sınaq müddəti seçilməklə 11 il şərti cəza verilib.

Azərbaycan Respublikasının Medianın İnkişafı Agentliyi

Azərbaycan Respublikasının dünya birliyinə integrasiyası, region ölkələri və digər dövlətlərlə, beynəlxalq təşkilatlarla əməkdaşlığının inkişaf etdirilməsi

Yeni dünyanın yeni tranzit dəhlizləri üzərindən

bir-birinə bağlanacağı və bunun uğrunda mübarizənin getdiyi çoxdan bilinən reallıqdır. Çünki rəqabət hər kəsin gözü qarşısında gedir. Sözsüz ki, bu mənada Azərbaycan-Türkiyə tandeminin layihəsi olan Zəngəzur dəhlizinin qarşısına sədd kimi çəkilməyə çalışılan İran-Ermənistan ideyası olan "Dünyanın kəsişdiyi yer" layihəsini qeyd etmək yerinə düşər. Daha doğrusu, mahiyyəti İranın Azərbaycan-Türkiyə birliyinin önünü kəsmək üçün ortaya atdığı ideya olan fars-erməni tandemi daha çox önə çıxır...

Beləliklə, İranın fəvqəladə və səlahiyyətli səfiri Mehdi Sobhani 6 fevral 2024-cü il tarixində İrəvanda keçirdiyi mətbuat konfransında İran mallarının Azərbaycandan keçən tranzitlə müqayisədə, guya, Ermənistan ərazisindən daha yüksək sürətlə çatdırılma ideyasını səsləndirib. Sadəcə iki günə.

Tehranın Ermənistan hökumətinin "Dünyanın kəsişməsi" təşəbbüsünü dəstəklədiyini deyən Mehdi Sobhani, İranın Azərbaycandan yox, Ermənistandan keçən marşruta üstünlük verdiyini də bildirib. Onun iddiasına görə, Ermənistan marşrutu Azərbaycandan iki gün qısadır. Amma İran mallarının Azərbaycandan və Gürcüstan üzərindən Qara dənizə gedən yükləri qabaqlamaq üçün hansı nəqliyyat növü ilə Ermənistanla İran sərhədindən Gürcüstan sərhədinə qədər "uçacağı" tam aydın deyil.

Artıq İran sərhədindən keçməklə yüklər dəmir yolu ilə Astara şəhəri vasitəsilə Gürcüs-

yavaş hərəkət etməlidir.

Bununla belə, burada xatırlamaq lazımdır ki, İranın Yəmənəki rıçaqları olan husilər beynəlxalq gəmi daşımaçılığında əlaqələrdə elə peşəkarlıq nümayiş etdirdilər ki, Qırmızı dənizdə beynəlxalq gəmiçilikdə problemlər yaranıb. Və "sanki sifarişlə" husilərin Qırmızı dənizdə gəmilərə hücumlarının başlamasından sonra (İranın köməyi olmadan bu qədər uğurlu ola bilməzdi) Hindistandan İran vasitəsilə malların tranzitinə maraq yarandı. İran isə bu tranziti böyük həcmə qətiyyətlə hazır olma-

ve ABŞ-a doğru nəqliyyat axını artıracaq. İsrailin Qəzza ilə Misir arasında yerləşən Filadelfiya dəhlizini zəbt edə bilməməsi üçün Misir ordusu yüksək döyüş hazırlığına gətirilib və Rəfah məntəqəsinə hücumların qarşısını almaqdan ötrü Sinay yarımadasından şimal-şərq istiqamətində hava hücumundan müdafiə vasitələri və ordu toplanıb.

Beləliklə, qayıdaq İrana. "İran Ermənistandan keçən nəqliyyat marşrutunu Qara dənizə ən yaxşı yol hesab edir, Ermənistan tərəfi üçün isə İrandan Fars körfəzinə gedən marşruta üstünlük verilir", - deyər Mehdi Sobhani açıq şəkildə bildirir. Əlavə edir ki, Ermənistan marşrutunun cəlbədiciyini artırmaq üçün tariflər aşağı salınmalı və yeni yollar çəkilməlidir.

Sobhani bununla diqqəti cəlb edərək, bu nəqliyyat layihəsinin həyata keçirilməsində infrastrukturun inkişaf etdirilməsini əsas vəzifə adlandırır. Onun sözlərinə görə, Ermənistanın Gürcüstanla şimal sərhədinə yol çəkilib, lakin cənuba gedən yolda, İran istiqamətində hələ çox iş görülməlidir.

bunda bu istiqamətdə aparılan işlərə işarə edib. Xüsusilə, o, Ermənistanda Şimal-Cənub magistralının ən cənub hissəsinin, İranla həmsərhəd məntəqədən Qafan şəhərinə (32 km) tikintisi çərçivəsində sazişin imzalanmasını xatırladı. Mehdi Sobhani onu da bildirib ki, fevralın sonuna qədər tərəflər bu layihənin həyata keçirilməsi üçün əməli addımlar atacaqlar.

Əslində, İranın Ermənistan-dakı səfiri husilərin Qırmızı dənizdə törətdikləri iğtişahlar ucbatından buradan keçən marşruta yönəlmədən, diqqəti ənənəvi İran-Azərbaycan-Gürcüstan-Qara dəniz marşrutuna yox, təkcə Ermənistanın deyil, həm də Hindistandan İran-Ermənistan-Gürcüstan və Qara dəniz vasitəsilə Avropa-yə beynəlxalq tranzit perspektivlərinə çəkir.

İran Ermənistan ərazisindəki yollara təcili investisiya yatırmağa razıdır. Amma İrana Qara dənizə tranzit üçün birbaşa dəmir yolu çıxışı verən logistik baxımdan daha sərfəli olan Rəşt-Astara dəmir yolunun tamamlanmasını sürətləndirməkdə maraqlı deyil. Görü-

İran Ermənistanı "Dünyanın kəsişməsi"nə sürükləyir...

Tehran bütün gücü ilə Zəngəzur dəhlizinin reallaşmasına qarşı çıxır

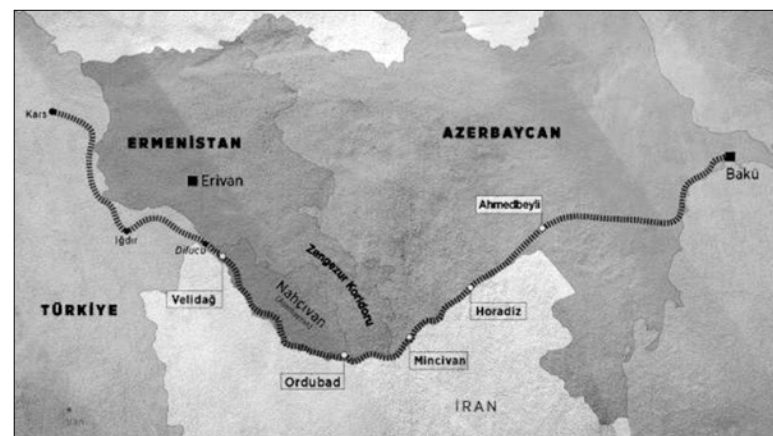
tanın Qara dəniz limanlarına daşına bilər. Normal logistika təşkilatı ilə bütün səyahət ümumiyyətlə iki gündən az çəkir.

Təbii ki, hələlik dəmir yolunun İran-Azərbaycan sərhədindən keçməsi və İranın dəmir yolu sistemi ilə əlaqəsi problemi qalacaq. İran heç vaxt Rəşt-Astara dəmir yolu hissəsinin tikintisini başa çatdırmayacaq. Amma avtomobil yolu ilə də İran sərhədindən Azərbaycan vasitəsilə Gürcüstan sərhədinə keçən yük maşınları Ermənistandan fərqli olaraq, daha rahat magistral yollarla keçir. Xüsusən də İran sərhədindən İrəvana qədər olan yolun Zəngəzurdan keçən hissəsi nəzərə alınsa, burada məhdud imkanlara malik çoxlu çətin dağ hissələri var. Odur ki, bu ərazidə yük maşınları çox

yan "sınıq-salxaq" yolları ilə Ermənistandan keçən marşruta "sürüməyə" çalışırlar.

Burada bir haşiyyə çıxaraq qeyd edə bilərik ki, husilər Misiri birinci mərhələyə gətirdilər. Belə ki, Qahirə İraq ilə İordaniya arasında ticarət xəttinin ilk mərhələsini açdı. Misirin "Shafaq News" saytı xəbər verir ki, Qırmızı dənizdə Yəmən husilərinin artan təhlükəsi fonunda Misirin nəqliyyat naziri Misir, İraq və İordaniya arasında ticarət xəttinin birinci mərhələsinin işə salındığını elan edib. Layihənin icrasına müxtəlif nəqliyyat növlərini əhatə edən 7 logistik dəhliz daxildir.

Hazırda 500 kilometrlik dəmir yolu qovşağının daxil olduğu ikinci mərhələnin işə salınması istiqamətində işlər aparılır. Marşrutlar Körfəz ölkələri, İraq və İordaniyadan Avropa

Mehdi Sobhaninin sözlərinə görə, İran Ermənistan üçün cənuba, o cümlədən Hind okeanındakı "Çabahar" limanına gedən ən yaxşı yoldur. "Əsas iqtisadi vəzifə yük daşıma-larını təmin etmək və iki ölkə arasında münasibətləri sadələşdirmək üçün infrastrukturunu inkişaf etdirməkdir", - deyər diplomat Ermənistanın cənu-

nur, İran Azərbaycandan tranzit yük göndərmək istəmir. Elə buna görə də, İrəvan Azərbaycana verdiyi Zəngəzur sözündən rahatlıqla kənara çəkilir, həm sülh danışıqlarını, həm də Zəngəzur dəhlizinin açılması üçün boynuna götürdüyü öhdəlikləri "görməməzliyə vurur".

(Davamı səh. 13-də)

Eldəniz QULİYEV

"Heç kim" olmaq müsibəti

İki nəfər yaşlı kişi yol yoldaşı olur...

Bir müddətdən sonra kişilərdən biri deyir ki, ay qardaş, uzun yol gedirik, gəl tanış olaq... Mənim adım Əhməddi. Bə sənin adın nədi?..

Digər qoca dillənir.

Əhməd yol yoldaşının ağır eşitdiyini zənn edib dübarə soruşur:

- Ay qağa, soruşuram, sənin ismin nədi?

Nəhayət ikinci qoca dərinədən bir "ah" çəkib yanıqlı-yanıqlı:

- Mənim adım Heç kimdi,- deyir.

Əhməd təəccüblə:

- Boy... ay qağa, Heç kim də ad olar?

Dədən-nənən sənə bir ad tapıb qoymuyublar ki?..

Qoca yenə də köks ötürüb cavab verir:

- Niyə qoymuyublar, əlbəttə qoyublar...

Əvvəllər adım Ağakəşi idi... Sovet gələndə ağaları yığışdırıb tutdu, sürgün elədi, pə-tən-pərən saldı... Beləcə, isminin "ağa" tərəfi getdi işinə-gücünə, qaldı tək "kişi"...

- İhi!...

- Nə ihi? İndi də kişi zamanəsi deyil...

Yeni adımın ikinci tərəfini də belə salıb itirmişəm, olmuşam - HEÇKİM!..

Hörmətli oxucu, hardasa bu zavallı kişinin dərini anlamaq, başa düşmək olar. Amma elələri var ki, özü bil-ə-bil, özü istə-yərək (bəzənsə, qəsdən), adını, adı ilə bir-gə elə ləyaqət hissini də sağa-sola xərclə-yir, batırır, puç edir...

Fikir verin: adamların əksəriyyəti, əslində, sıfır kimidirlər...

Onlar ancaq qarşısına rəqəm yazılanda İNSAN olurlar. Görünən budur ki, bir çoxla-rının qarşısına heç vaxt, heç bir "rəqəm" yazılmır... Yazılırsa, deməli, həmə o bi-çarələr dönüb insan da ola bilmir - yəni elə öz sıfırlığındaca qalır. Sıfırlığında qalan "adamlara" isə HEÇKİM və ya HEÇNƏ de-yilir.

Son zamanlar busayaq "heç kim" və "heç nə" olan məxluqların sayı, az qala de-di-qodu sürətilə artır...

Və nəticədə bu, məmləkətin başı üz-erində asılmış "Demokl qılıncı"-na çevrilir!..

P.S. Allahım, sən özün bizi nəfər-dən dənəyə çevrilib HEÇ KİM olmaq müsibətindən hifz elə!

Dünən ADP İdarə Heyəti-nin növbəti toplantısı ke-çirilib. Partiyanın mət-buat xidmətindən "Hürriyyət"ə verilən məlumata əsasən, İdarə Heyəti ilk öncə 07 fevral 2024-cü il tarixində ölkədə keçirilən növbədənəkar Prezident seçkilərinin son nəticələri ətrafında ətraflı müzakirələr aparıb. Müzakirələrdə Azərbaycanda seçki təcrübəsinin qüsurlu tərəfləri geniş təhlil edilib, gələcəkdə ölkədə seçkilərin Avropa stan-dartlarına uyğun keçirilməsinin şərtləri, seçkilərdə beynəlxalq administrasiyanın iştirakının daha geniş şəkildə təmin edil-məsi, seçkilərdə müxalifətin konsolidasiyasının vacibliyi və Azərbaycan xalqının seçki fəal-lığının artırılması ətrafında fikir mübadiləsi aparılıb.

ADP-dən insan hüquq və azadlıqları ilə bağlı hakimiyyətə çağırış

Partiya hakimiyyəti ölkədəki mövcud problemləri həll etməyə, bunun Azərbaycana qarşı təzyiq elementinə çevrilməsinə imkan verməməyə çağırır

İdarə Heyəti Avropa İttifaqı Şurasının Prezidenti Şarl Mişelin Azərbaycan-Ermənistan arasında aparılan sülh danışıqlarının Avropa müstəvisində davam etdirilməsi ilə bağlı təşəbbüsünü alqışlayıb, bu addımın Azərbaycan xalqının maraqlarına uyğun olduğunu bir daha qeyd edib.

İdarə Heyəti son zamanlar Rusiyanın hərbi kontingentinin Azərbaycan ərazisindəki sülhməramlı missiyası ətrafında aparılan müzakirələrə də münasibət bildirib. İdarə Heyəti Rusiya "sülhməramlıları"nın Azərbaycan ərazisindən dərhal çıxarılmasını tələb edib, eyni zamanda qeyd edib ki, Azərbaycan ordusu, ermənilər də daxil olmaqla, ölkə ərazisində bütün vətəndaşlarının hüquq və azadlıqlarını təmin etmək gücündədir, başqa bir xarici qüvvənin belə bir missiya ilə çıxış etmək haqqı yoxdur və Rusiya "sülhməramlıları"nın Azərbaycanda möcudluğu ölkəmizin suverenliyinin məhdudlaşdırılması deməkdir.

İdarə Heyəti eyni zamanda Qarabağda yaşayan ermənilərin geri qaytarılması ilə bağlı Azərbaycana qarşı yönələn beynəlxalq təzyiqlər ətrafında da fikir mübadiləsi aparıb. Müzakirələrdə qeyd edilib ki, yalnız Azərbaycan dövlətinin qanunlarını

"Rusiya sülhməramlıları ölkəmizdən dərhal çıxarılсын"

qəbul edən, Azərbaycan dövləti və xalqı qarşısında heç bir cinayətləri olmayan Qarabağda yaşamış yerli ermənilər Azərbaycan ərazisinə qayıda və onların təminatçısı kimi yalnız Azərbaycan dövləti və onun hüquq-mühafizə orqanları çıxış edə bil-ler. Eyni zamanda qeyd edilib ki, başqa bir dövlətin müdafiəsi altında Qarabağda yaşayan ermənilərin Azərbaycana qaytarılması cəhdi yeni münaqişələr üçün əsas yaradır.

İdarə Heyəti ABŞ-ın ermənipə-rəst senatorlarının Konqresə "Azərbaycanda insan haqlarının vəziyyəti ilə bağlı hesabat" tələb edən qətnə-mə layihəsinin təqdim etməsinə də münasibət bildirib. İdarə Heyəti bu tipli sənədlərin son zamanlar da-vamlı xarakter almasının Azərbaycan dövlətinə qarşı xoşməramlı niy-

yətdən irəli gəlmədiyini bildirib. İdarə Heyəti eyni zamanda hakimiyyəti ölkədə insan hüquq və azadlıqları sahəsində mövcud olan problemləri həll etməyə, bu problemlərin Azərbaycana qarşı təzyiq elementinə çevrilməsinə imkan verməməyə ça-ğırır.

İdarə Heyəti İsrail-Fələstin və Rusiya-Ukrayna arasında davam edən qanlı münaqişələrin son duru-mu ilə bağlı müzakirələr aparıb. Bu tipi münaqişələrdə böyük dövlətlərin vasitəçilik missiyasının onların siya-si və geopolitik maraqları baxımın-dan iflasa uğradığını nəzərə alaraq, Azərbaycan hökumətini bu iki mü-naqişənin sülh yolu ilə həll olunma-sı naminə vasitəçilik missiyası ilə çı-xış etməyə çağırır.

Hazırladı: KƏNAN

Azərbaycan Respublikasının Medianın İnkişafı Agentliyi

Azərbaycan Respublikasının dünya birliyinə integrasiyası, region ölkələri və digər dövlətlərlə, beynəlxalq təşkilatlarla əməkdaşlığının inkişaf etdirilməsi

Bugünlərdə Avropa İttifaqı Şurasının prezidenti Şarl Mişel Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevə zəng edib. Mişel seçkilərdə qələbə münasibətilə İlham Əliyevə təbrik etdikdən sonra Azərbaycan və Avropa İttifaqı arasında əlaqələrin müxtəlif aspektləri, xüsusilə energetika və nəqliyyat sahəsində əməkdaşlıq məsələləri geniş müzakirə olunub.

Avropa İttifaqı Şurasının prezidenti həmçinin, üçtərəfli formatda Brüsseldə Azərbaycan, Ermənistan və Avropa İttifaqı arasında görüşlərin bərpa edilməsi ilə bağlı Prezident İlham Əliyevdən mövqeyini bildirməsini xahiş edib. İlham Əliyev isə öz növbəsində, Azərbaycanın həmişə Şarl Mişelin təşəbbüsü ilə Brüsseldə keçirilən üçtərəfli görüşləri dəstəklədiyini bildirib. Ardınca Ermənistanla Azərbaycan arasında sülh danışıqları ilə bağlı fikir mübadiləsi aparılıb, Azərbaycan Respublikasının Prezidenti Administrasiyası və Ermənistanın baş nazirinin aparatı arasında dekabrın 7-də ikitərəfli əsasda qəbul edilmiş birgə bəyanatın irəliyə doğru mühüm addım olduğu vurğulanıb.

Bu arada, onu da nəzərinizə çatdırıq ki, Ermənistanın baş naziri Nikol Paşinyan isə "Mülki müqavilə" partiyasının regional qurultayında çıxışı zamanı sülh danışıqları mövzusunda toxunub və "Açıq şəkildə bildirməliyik ki, bizim Ermənistan Respublikasının ərazisi ilə bağlı anlayışımız Ermənistan SSR ərazisi ilə bağlı anlayışımızla tam üst-üstə düşür və biz öz siyasətimizi bunun əsasında aparırıq", deyərək qeyd edib. Bu barədə axar.az-da yer alan informasiyaya görə, Paşinyan bu gün biz ərazi və xəritə haqqında məlumatların yazıldığı Ermənistan kadastr sertifikatını düzəldiklərini bildirib. Hazırda ölkəsinin minalanmış sahədə olduğunu vurğulayan Paşinyan əlavə edib ki, bu minalanmış sahədən çıxmaq üçün çox yol yoxdur və hətta yalnız bir çıxış yolu olduğu üzə çıxıb: "Vəziyyəti qiymətləndirmək, bu vəziyyəti ictimaiyyətlə bölüşmək, vəziyyətdən çıxmaq və ya bu vəziyyətdən çıxmaq yollarını göstərmək, o cümlədən bu yolun risklərini, eyni zamanda mümkün üsul və vasitələri göstərmək, bu riskləri idarə etmək və razılaşma ətrafında ictimai rəy formalaşdırmaq hakim siyasi qüvvənin vəzifəsidir". O hesab edir ki, həqiqəti danışmaq lazımdır: "Səhv addım atarsa, bu minalanmış sahədə partlayacağını ictimaiyyətə

"Üçtərəfli görüşdə Makron da iştirak etməyə çalışarsa, o zaman görüş alınmayacaq"

çatdırmağa borcluyuq".

"Sülh və ya çərçivə sazişinin Brüsseldə imzalanması üçün Paşinyan Azərbaycanın ərazi bütövlüyünü ifadə edən bəndin qəbuluna və Ermənistan Konstitusiyasının yenilənməsinə razı olmalıdır".

Beləliklə, "Hürriyyət" xəbər verir ki, mövzu ilə bağlı mövqeyini bölüşən "Atlas" Araşdırmalar Mərkəzinin rəhbəri, politoloq Elxan Şahinoğlunun fikrincə, əgər Brüsseldə keçirilməsi planlaşdırılan üçtərəfli görüşdə Emmanuel Makron da iştirak etməyə çalışarsa, o zaman görüş alınmayacaq: "Dövlət başçısı İlham Əliyev Avropa İttifaqı Şurasının prezidenti Şarl Mişelin xahişi üzərinə Ermənistanın baş naziri Nikol Paşinyanla yəni Brüsseldə görüşə biləcəyini söyləyib. Bunun üçün əsas şərt görüşün üçlü formatda təşkilidir. Masada Fransa prezidenti Emmanuel Makron da yer almağa çalışarsa, görüş alınmayacaq və rəsmi Bakı üçün Brüsselin vasitəçiliyi yenə arxa plana keçəcək. Bunu Şarl Mişel də anlamamış deyil. Şarl Mişel üçün bu görüş həm də ona görə vacibdir ki, Avropa İttifaqı ölkələrində seçkilər keçiriləcək və bunun əsasında birliyin icra strukturları yenidən formalaşacaq. Yəni, 2024-cü il Şarl Mişel üçün Avropa İttifaqı rəhbərliyində son il ola bilər. Buna görə də Mişel son ilində müxtəlif istiqamətlərdə uğur qazanmaq istəyir. Bu istiqamətlər

nu vurğulayıb".

Avropa İttifaqı Şurasının prezidentinin ölkə başçısı İlham Əliyevə 7 fevral seçkisində qazandığı qələbəyə görə zəng etməsini və "yeni mandatın icrasında uğurlar" arzulamasını adi təbrik saymadığını deyən millət vəkili Sahib Aliyev isə bu qənaətdədir ki, Şarl Mişel makronlardan fərqli olaraq Azərbaycanın öz torpaqları üzərində suverenliyinin tam təminatını qəbulunub və danışıqlar prosesinin məhz bu realıqdan çıxış edilərək irəliləməsi tərəfdarıdır: "Bildiyiniz kimi, Azərbaycan Prezidenti 7 fevral seçkisində doğmalarıyla birgə Xankəndidə səs vermişdi. O bununla yirtici güclərin "miatsum"çuları öz qanadları altında təzədən Qarabağa yeridə bilməyəcəklərini, "status"la "Stepanakert"-in eyni yerdə olduqlarını, Makron kimilərin bu məsələdə sadəcə Şeyx Nəsrullahlıq etdiklərini sərgiləmişdi. Şarl Mişel çox təcrübəli siyasətçi olaraq təbii ki, bunu yaxşı dərk edir. Və dərk edə-edə bir çox dövlətlərin prezidentləri kimi cənab İlham Əliyevə qazandığı qələbəyə görə təbriki müsbət bir reallığı üzə çıxarır. O da budur ki, Avropa İttifaqı Şurasının Prezidenti makronlardan fərqli olaraq Azərbaycanın öz torpaqları üzərində suverenliyinin tam təminatını qəbulunub və danışıqlar prosesinin məhz bu realıqdan çıxış edilərək

irəliləməsi tərəfdarıdır. Ona görə də cənab Mişelin Brüsseldə üçtərəfli formatda görüşlərin bərpasıyla bağlı xahişinə Prezident İlham Əliyev müsbət cavab verib. Rəsmi xəbəre görə dövlət başçımız Azərbaycanın həmişə Şarl Mişelin təşəbbüsü ilə Brüsseldə keçirilən üçtərəfli görüşləri dəstəklədiyini deyib. Diqqət yetirin, Makron və digərlərinin yox, məhz Şarl Mişelin təşəbbüsü ilə keçirilən görüşün dəstəkləndiyi bildirilir. Və göstərilir ki, Xankəndidə verilən səsvermədə də əsas məqsəd məhz regionda sülhün təmini, bu şəhərin adı çəkiləndə indən sonra göz önünə ilk növbədə Qarabağ Universiteti kimi təhsil mərkəzinin gəlməsidir".

Millət vəkili qeyd edib ki, Şarl Mişelin Azərbaycan Prezidentinə zəngi ilə eyni gündə Ermənistanın baş naziri parlamentdəki çıxışında konstitusiyalarında ölkəmizə qarşı ərazi iddiası irəli sürüldüyünü daha konkret şəkildə dilə gətirərək onun dəyişdirilməsi olduğunu vurğulayıb: "O, eyni zamanda sülh anlaşmasının mətnində "tərəflərin öz qanunvericiliklərinə istinadla üzərlərinə götürdükləri öhdəlikdən imtina edə bilməyəcəkləri haqda hər iki ölkənin artıq razılaşdığı bir maddə"-nin olduğunu da etiraf etdi. Beləliklə, Brüssel danışıqları öncəsi hansı hazırlıqların görüldüyü və görülməli olduğu təqribən bellidir ki, elə həmin Ermənistan parlamentindəkilərin bir çoxu bunun məhz Azərbaycanın diqtəsi altında baş

nəqliyyat sahəsində əməkdaşlığın" üzərində ayrıca dayanmasının, axıncı məsələ ilə bağlı "konkret layihələr"-in varlığından söz salmasının nə demək olduğunu yaqın anlaşırlar. Anlaşırlar ki, Qərbdə bağlı olduqları çevrələrin seçkini boykot arzuları kimi, Azərbaycanı təcridə saxlamaq planları da əgər vardısı, puç olub".

"Miatsum"çuların "Arsax"-ın varlığı üçün ən böyük dayaq saydıqları Rusiyanın Azərbaycandakı səfiri Yevdakimovun dövlətimizin yaratdığı geosiyasi reallığa dayanaq dilə gətirdiyi "Qarabağ məsələsi bitib" sözləri isə onu göstərir ki, "armenikum", yaxud da onun əvəzedicisi burada da işə yaramayacaq".

Sahib Aliyevin sözlərinə görə, Ermənistan parlamentinin Paşinyanın tərəfdarlarından olan üzvü Armen Xaçatryanın "dördüncü, bəlkə də beşinci nəsil silah" istehsalına başladığı və belə davam etsə, 1-2 ilə dünyada "yüksek texnologiya sahəsində hay uğuru"-ndan danışılacağını deməsi onu göstərir ki, qonşularımız yenə öz amplualarındadır: "Bir zamanlar da, başda prezidentləri olmaqla "bəşəriyyəti xilas edəcək dərman" hazırladıqlarından dəm vururdular, adını da "armenikum" qoymuşdular. Təbii ki, bu dərman haqda dedikləri də "soyqırım"ları, "məğlubeətlər"-likləri və sair kimi uydurma idi, "armenikum"-dan bəşəriyyətə heç bir nicat olmadı. Yaqın indin onun köməyi ilə "Arsax"-ı dirilt-

Elxan Şahinoğlu:
"Bu il Şarl Mişel üçün Avropa İttifaqı rəhbərliyində son il ola biləcəyindən o, müxtəlif istiqamətlərdə, o cümlədən Azərbaycanla Ermənistan arasında vasitəçilikdə uğur qazanmaq istəyir"

Sahib Aliyev:
"Qərbdəki çevrələrin seçkini boykot arzuları kimi, Azərbaycanı təcridə saxlamaq planları da əgər vardısı, puç olub"

məyə çalışsalar və həmin "armenikum" dönüb olub "dördüncü, bəlkə də beşinci nəsil silah". "Miatsum"çuların "Arsax"-ın varlığı üçün ən böyük dayaq saydıqları Rusiyanın Azərbaycandakı səfiri Yevdakimovun dövlətimizin yaratdığı geosiyasi reallığa dayanaq dilə gətirdiyi "Qarabağ məsələsi bitib" sözləri isə onu göstərir ki, "armenikum", yaxud da onun əvəzedicisi burada da işə yaramayacaq".

(Ardı səh. 10-da)

Liderlər cəmiyyətin lokomotivləridir. Hər bir cəmiyyətin inkişafı həmin cəmiyyətin liderlərinin sosial kimliyi ilə müəyyən olunur. Liderləri müəyyən edənsə onların mənimsədiyi, müdafiə etdiyi və həyata keçirməyə cəhd etdiyi ideyalar, yaşadıqları cari tarix və onun çağırışlarıdır.

Ziqmund Freyd deyirdi ki, "insan bir parça ətdir, ona ideya vurduqda insana çevrilir və insan nə qədər nəhəng ideyalara sahib çıxırsa, o, bir o qədər nəhəng şəxsiyyətə çevrilir". İdeyalar da bir-birindən əhatə dairəsinə görə fərqlənir. Ən kiçik ideya fərdin maraqlarına xidmət edən, ən böyük ideya bütün insanlığın maraqlarına xidmət edən ideyalar. Bu iki ideya arasında ayrıca bir millətin, toplumun, qrupun maraqlarına xidmət edən ideyalar gəlir... Tarixi fakt fərdi, qrup və ümumbəşəri ideyaların bir-biri ilə üst-üstə düşməsindən yaranır. Biz bunu "demokratiya tarixi" adlandırırıq.

Demokratiya əslində bir fərdin hüquq və azadlıqlarına bir ölkədə və bütün dünyada təminat verən "qlobal ideya"dən başqa bir şey deyil. Atatürk ayrıca bir dövlətlə qlobal dünya əlaqələrini "Məmləkətdə sülh, cahanda sülh" kimi ifadə etmişdi. 1915-ci ildə o dövrdəki ABŞ prezidenti Vudro Vilson isə bu əlaqələri "Dünyanın heç bir güşəsi demokratiya üçün qapalı olmamalıdır" kimi formula etmişdir. Biz buna qlobalizasiya da deyə bilərik. Qlobalizasiyanı qlobal ideyalar meydana çıxarır. Demokratiya məhz buna görə qlobal bir ideyadır. Qlobal ideyalar ayrıca bir liderə, xalqa, tarixi dövrə yox, bütün insanlara, bütün xalqlara və bütün tarixi dövrlərə xas olan ideyalardır. Dünya qloballaşdıqca, daha çox xalq demokratiyaya keçid edir və demokratik dünya qlobalizasiyaya qoşulmuş digər xalqlardan da demokratikləşmə tələb edir.

Demokratik ideyanın kökləri antik dövrə - qədim yunanların ədalətli cəmiyyət, təkmil dövlət və azad insan axtarışlarına başladığı dövrlərə gedib çıxır. Demokratiya ən ümumi ideya kimi özündə çoxlu xüsusi ideyalarla vəhdət təşkil edir. Belə ideyalardan biri Cümhuriyyətçilik və ya Respublikaçılıqdır. Demokratiyasız respublika, respublikasız demokratiya yoxdur. Demokratiya idarəetmənin mahiyyətdirsə, respublika onun təşkilatı formasıdır. Forma ilə mahiyyətin vəhdətinə görə, bu iki anlayış birlikdə işlədilir və həyata keçirilir.

Liderlər həm də öz ideyalarını nə dərəcədə institutlaşdırmaları ilə bir-birindən seçilir. Məhz buna görə, ideoloqlar və siyasi xadimlər meydana çıxır. Siyasi xadim

Azərbaycanın Vaşinqtonu

Məhəmməd Əmin Rəsulzadənin həyat yolu və Qulu Məhərrəmlinin eyniadlı kitabı haqda düşüncələr...

cəmiyyətin idarə olunmasında, onun təşkilində, inkişafında iştirak edən, ona istiqamət verən, ictimaiyyəti idarə edən ayrı-ayrı şəxslərdir.

Bir neçə minilliyə gedib çıxan Azərbaycan tarixində demokratiya ideyası və onun təşkilatı forması kimi respublikaçılıq ilk dəfə 1918-ci ildə meydana çıxmış və bu ideyanın çoxlu sayda daşıyıcıları və təmsilçiləri xalqımızın yenidən təşkil olunmasında, idarə olunmasında və inkişaf etdirilməsində iştirak etmişdir. Buradan belə bir sual doğur: nə üçün XIX-cu əsrin axırları, XX-ci əsrin əvvəllərində Azərbaycanda yeti-

Bir neçə minilliyə gedib çıxan Azərbaycan tarixində demokratiya ideyası və onun təşkilatı forması kimi respublikaçılıq ilk dəfə 1918-ci ildə meydana çıxmış və bu ideyanın çoxlu sayda daşıyıcıları və təmsilçiləri xalqımızın yenidən təşkil olunmasında, idarə olunmasında və inkişaf etdirilməsində iştirak etmişdir. Buradan belə bir sual doğur: nə üçün XIX-cu əsrin axırları, XX-ci əsrin əvvəllərində Azərbaycanda yeti-

şən ziyalılar arasında demokratiya ideyası və respublikaçılıq digər bütün dini və millətçilik ideyalarından önə çıxmışdır? Biz bunu millətimizin mentalitetində və dinimizin mahiyyətində axtarmalıyıq. Xalqımızın mentaliteti və ya onun arxeotipləri, qan yaddaşımız və ya əcdadlarımızın səsi, bir sözlə, necə adlandırılmasından asılı olmayaraq demokratik dəyər və ideyalar demək olar ki, üst-üstə düşür.

İslam dinin bəşəriyyəti çağırdığı doğru yolda məhz demokratik dəyərlərdən təşkil olunmuş bir yoldur. İslamda insan hüquq və azadlıqlarına o qədər yüksək dəyər verilir ki, hətta Allaha inanmaqda belə dinimiz insanlara azadlıq verir. "Dində məcburiyyət yoxdur" ayəsi də məhz bunu

lində xalqımızın kölə həyatı yaşamasını şərtləndirmişdir. Birinci dünya müharibəsinin yaratdığı yeni geopolitik realitətlər fonunda Çar Rusiyasının dağılması, monarxiyanın yığılması xalqımızın köləlikdən azad olunması ilə nəticələnmişdir. Məhz bu nöqtədə - cəmiyyətin inkişafının bifurkasiya (sosial püskürmə) nöqtəsində azad olmanın müəkkəb sistemlərin alternativli inkişafına xas ən müxtəlif alternativ ideyalar meydana çıxmışdır. Bu ideyalardan yalnız demokratiya fərdi, xalqı və bütün insanlığı birləşdirə biləcək ideya kimi digər bütün ideyalardan önə keçmiş və demokratik

Qandi haqqında "Qandi müdrikliyi" adlı kitabın müəllifi Homer A. Jack bu kitabda Qandini "müdrilik anbarı" adlandırır. Qandi isə deyirdi ki, "Mən həqiqət və gözəllik arzusundayam. Mən ona görə yaşayıram və bu yolda ölməyə hazıram". Demokratiya - xalqa yönəlik siyasətin həqiqəti və siyasi gözəllikdən başqa bir şey deyil. Deməli, əsl lider öz xalqının həqiqət və gözəllik anbarı olmalıdır, hamı o anbardan öz gücünü daxilində həqiqət götürüb gözəlləşməlidir. Fərdin gözəlləşməsi onun sosiallıq dərəcəsini özündə ifadə edir.

Bizim demokratik cümhuriyyət

cümhuriyyət meydana çıxmışdır. Sovet işğalı altında olduğumuz vaxtlarda Azərbaycanda demokratiya və respublikaçılıq tariximizlə bağlı demək olar ki, heç bir bilgi olmamış, bu dövrün hadisələri bəzi hallarda tabulaşdırılmış, bəzi hallarda deformasiya olunmuş şəkildə xalqa çatdırılmışdır.

Yeni dövrdə müstəqillik uğrunda mübarizədə xalqımızın qan yaddaşında saxlanmış əsrin əvvəllərindəki ideyalar yenidən xalqımıza hakim olmuşdur. Buna görə, istinad nöqtəsi və tarixi təcrübə kimi əsrin əvvəllərində xalqımızın müdafiə etdiyi demokratikləşmə və respublikalıq ideyası yenidən gündəmə gəlmişdir. Məhz buna görə, yeni dövr azadlıq hərəkatında əsrin əvvəllərində olduğu kimi, çoxlu sayda ideyalar meydana çıxsada, demokratiya və respublikaçılıq millətin hakim ideologiyasına çevrilmiş və bu günkü Azərbaycan Demokratik Respublikası meydana çıxmışdır.

"Bu gün biz haradayıq, hara getməliyik?" sualı verərkən bunun cavablarını əsrin əvvəllərində axtarmağımız lazım gəlir. Hindistan milli azadlıq hərəkatının lideri və ilk prezidenti Mahatma

yətin baniləri də Qandiden 30-40 il əvvəl öz xalqlarını və millətlərini azad edərkən məhz millətimizin müdrilik və gözəllik arzularını həyata keçirmişlər. 1918-ci il may ayının 28-də Tiflisdə elan olunmuş və Azərbaycan İstiqlalını bəyan edən əqdnamənin 2-ci bəndində "Müstəqil Azərbaycan dövlətinin şəkli-idarəsi Xalq Cümhuriyyəti olaraq təyin edilir", 4-cü bəndində "Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti millət, məzhəb, sinif, silk və cins fərqi gözləmədən ərazisində yaşayan bütün vətəndaşlarına hüquqi-siyasi və vətəndaşlıq hüququ təmin edir", 5-ci maddəsində "Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti ərazisi daxilində yaşayan bütün millətlərə sərbəstane inkişafı üçün geniş meydan buraxır", - deyərək ifadə edilmişdir. Bu bəndlərin hər biri inkişaf etmiş demokratiyanın baş prinsiplərini təşkil edir.

Azərbaycan demokratiya tarixinin görkəmli liderlərindən biri də ilk Azərbaycan hökumətini təşkil edən, Azərbaycan milli şurasının rəisi Məhəmməd Əmin Rəsulzadədir. Rəsulzadə şəxsiyyətinə hər cür yüksək qiymət vermək olar. Amma, mənəcə, onun haqqında Amerika tarixçisi, professor Tadeuş Svyatkovskinin fikirlərindən daha yüksək fikir demək mümkün deyil. O, Məhəmməd Əmin haqqında yazır: "Corc Vaşinqton amerikalılar üçün kimdirsə, Məhəmməd Əmin Rəsulzadə də azərbaycanlılar üçün həmin şəxsdir". Amerikalılar Corc Vaşinqtona nəhəng abidələr ucaltmış, onun adı qayalarda yonulmuş heykəl formasında əbədiləşdirilmişdir. Azərbaycanlılar isə hələlik Məhəmməd Əmin Rəsulzadəni kitablarda və istiqlalçı gənclərin qəlbində, beynində əbədiləşdirməyə nail olmuşdur.

(Davamı səh. 11-də)

FHN-nin hospitalında biabırçı olay

Rəhmətə gedən yaşlı qadının qızıl dişləri və 500 manat pulu oğurlanıb

Qaradağ rayonu, Qızıldaş qəsəbəsi, ev 34, mənzil 22-də qeydiyyatda olan və yaşayan Qarabağ müharibəsi qazisi Vahabov Mübariz Vəli oğlu tərəfindən "Hürriyyət" in redaksiyasına şikayət məktubu daxil olub. O, deyir ki, Fövqəladə Hallar Nazirliyinin (FHN) Tibb Mərkəzinin Modul Tipli Hospitalında anasına məxsus qızıl dişlər xəstəxana rəhbərliyi tərəfindən oğurlanıb:

"Mən, Vahabov Mübariz Vəli oğlu, yazaraq məlumat verirəm ki, 17 dekabr 2020-ci il tarixində anam Vahabova Bahiyə Rza qızını "Covid-19" ikitərəfli pnevmaniya buzlu xəstəlik diaqnozu ilə Fövqəladə Hallar Nazirliyinin Tibb Mərkəzinin Modul Hospitalına yerləşdirmişəm. Təxminən günorta saat 12 radələrində mən öz evimə qayıtdım.

Hər gün xəstəxananın həkimi, yəni anamı müayinə edən Üzeyir bəylə əlaqə saxlamışam. Bəzən Üzeyir həkimlə əlaqə saxlaya bilmədiyimdə telefona Rəhimə xanım cavab verirdi. Bilirdim ki, anam 19-cu korpusda, 2-ci palatada müalicə alır.

Mübariz Vahabov: "5 il keçməsinə baxmayaraq xəstəxana tərəfindən anamın dişləri və pul mənə qaytarılmayıb"

3 gün keçəndən sonra - 20.12.2020-ci il tarixində, günorta saat 15:00 radələrində bizə xəbər edildi ki, ananızın vəziyyəti pisləşdiyinə görə, onu reanimasiya şöbəsinə köçürmüşük, suni nəfəs aparatına qoşulub. Bir qədər sonra isə xəbər gəldi ki, ananız dünyasını dəyişib, xahiş edirik xəstəxanaya yaxınlaşın.

Mən Fövqəladə Hallar Nazirliyinin Tibb Mərkəzinin Modul Hospitalına getdim. Oradan Azərbaycan Respublikası Səhiyyə Nazirliyi Məhkəmə-Tibbi Ekspertiza və Patoloji Anatomiya Birliyinin Sabunçu rayon şöbəsinin meyitxanasına göndərildilər. Orada məni dəvət etdilər ki, ananızın qızıl dişləri və şəxsi əşyaları sizə Fövqəladə Hallar Nazirliyinin Tibb Mərkəzinin Modul Hospitalında veriləcək. Onu da bildirdilər ki, 3-4 günə gəlib əşyaları və 530 manat da pulu götürərsiniz.

3 gün sonra əşyaları götürmək üçün xəstəxaya getdim. Əşyaları gö-

türdüm, amma alt-üst dişi paketdə görmədim və mənə dedilər, qol çək ki, hər şeyi götürdüm. "Diş yoxdur" dedikdə isə, mənə bildirdilər ki, o anbardadır, sonra gəlib onu da apararsınız.

Bir neçə gün sonra yenidən getdim ki, dişləri və pulu götürüm. Mənə bildirdilər ki, çox təəssüf, amma dişləri və pulu tapa bilmirik.

Xəstəxanadan çıxar-cıxmaz dərhal 102 xidmətinə məlumat verdim. Xətai rayonu 36-cı polis bölməsindən bildirdilər ki, bu işlə məşğul olacağıq. Artıq illər keçməsinə baxmayaraq, hələ də mənim şikayətimə baxılmır".

Məsələ ilə bağlı Fövqəladə Hallar Nazirliyi ilə əlaqə saxlamağa çalışsaq da, zənglərimiz cavabsız qaldı.

Jalə FAMILQIZI

Redaksiyadan: Qarşı tərəfin mövqeyini dərc etməyə hazırıq.

Dostuna 10 min manat borc verdi, geri ala bilmir...

Bərdə sakinindən DİN rəhbərinə müraciət: "Məni bıçaqla hədələyir, ödürəcəklərini bildirirlər"

Bərdə rayon sakini Babayev Fehruz Novruz oğlu tərəfindən "Hürriyyət" qəzetinin redaksiyasına şikayət məktubu daxil olub. Saytımız vasitəsilə Daxili İşlər naziri Vilayət Eyvazova müraciət edən şikayətçinin məktubunu olduğu kimi dərc edirik:

Cənab nazir!

Mən, Babayev Fehruz Novruz oğlu, sizdən xahiş edirəm ki, problemimlə bağlı müvafiq orqanlara

göstəriş verəsiniz.

Diqqətinizə çatdırım ki, mən həmkəndlim, yaxın qohumum Məmmədov Faiq Nəbi oğlu və onun yaxın dostu Əyyubov Rafil

Malik oğlu tərəfindən aldadılmışam.

Belə ki, onlar məndən 10,520 manat pul alaraq, yaxın müddətdə

qaytaracaqlarına dair söz verdilər. Faiqdən pulumu istədikdə isə, dedi ki, pul məndə deyil, Rafilə vermişəm.

Bir neçə dəfə aramızda görüş olub, amma bunlar mənim pulumu vermək istəmirlər. Axırncı görüşdə məni bıçaqla hədələyib, ödürəcəklərini bildirdilər.

Cənab nazir!

Özüm iki övlad atasıyam. Hal-hazırda Donbassda, Donetskə balıq satıb, ailəmi saxlamağa, qaldığım evin kirayə pulunu ödəməyə çalışıram. Gələcəkdə ölkəmizin suverenliyini qoruyan əsgər böyüdürəm. Çox xahiş edirəm, mənə bu işdə kömək edəsiniz. Sizin yardım edəcəyinizə çox ümid bəsləyirəm".

Jalə FAMILQIZI

Redaksiyadan: Qarşı tərəfin mövqeyini dərc etməyə hazırıq.

Milyader Fərhad Əhmədovun soyuducu anbarı işləmədi, Göyçay sakinləri külli miqdarda zərərə düşdü

34 min manat ziyan düşən sakinlər pullarını direktor İkrəm Vəliyevdən tələb edirlər

Göyçay rayonunun Ləkçiplak kənd sakinləri Kərimov Afiq Ağamusa oğlu, Kərimov Orxan Əhəd oğlu və Xəlilov Şahid Ziyəddin oğlu tərəfindən "Hürriyyət" in redaksiyasına şikayət məktubu daxil olub. Sakinlər icra başçısının keçmiş müavinindən şikayətçidirlər:

"Göyçay Rayon İcra Hakimiyyəti başçısının keçmiş birinci müavini İkrəm Vəliyev tərəfindən bizə dəymiş 34 000 manat ziyanı ala bilmirik. Hansı ki, İkrəm Vəliyev bizə 34 000 manat zi-

yan vurmasını təsdiq edən konkret subutlar var və hətta bu faktı özü də etiraf edir. Ancaq bizə vurduğu ziyanı ödəmək istəmir.

Məlumat üçün bildirək ki, biz - 3 nəfər şərik 10 noyabr 2023-cü il tarixdə hər biri 12-13 kq olan 3880 yeşik xurmanı İkrəm Vəliyevin direktoru olduğu İsmayilli rayonunun Qubaxəllili kəndində yerləşən soyuducu anbara yığdıq. Razılışmaya əsasən, 2024-cü ilin 15 yanvar tarixinə kimi məhsulumuzun soyuducu anbarda saxlanması üçün əvvəlcədən 8 000 manat ödədik. Dekabrın sonuna kimi meyvenin müəyyən hissəsini soyuducu anbardan götürüb satdıq. Ancaq 3 yanvar 2024-cü il tarixdə bizə məlum oldu ki, 34 000 manat dəyərində meyvə xarab olmuşdur. Bu isə soyuducu anbarda baş vermiş nasazlığa görə baş vermişdir. Nəticədə bizə 34 000 manat ziyan dəymişdir.

İkrəm Vəliyev bizə vurduğu ziyanı ödəmək istəmir. Bunu da İsmayilli Rayon Polis Şöbəsinə işləyən oğlu Nicat Vəliyevə arxayın olaraq edir.

Biz həmin xurmanı sakinlərdən almışdıq ki, satıb, gəlir əldə edək, onların pulunu da ödəyək. İndi isə İkrəm Vəliyevin özbaşınalığına görə kənd sakinlərinə borclu qalmışıq. Pulunu ödəyə bilmirik, hər gün evimizə borc sahibləri gəlir. Artıq həyatımızdan bezmişik.

Qeyd edək ki, İsmayilli rayonunun Qubaxəllili kəndində yerləşən soyuducu anbar iş adamı milyader Fərhad Əhmədova məxsusdur. Fərhad Əhmədov icra başçısının keçmiş birinci müavini İkrəm Vəliyevi özünəməxsus balıq gölləri, fermer təsərrüfatı və soyuducu anbara müdir vəzifəsinə təyin etmişdir. İkrəm Vəliyev köhnə qaydada səhlənkarlıq və özbaşınalıqla işlədiyi üçün bizə 34 000 manat ziyan dəymişdir. Qeyd edək ki, İkrəm Vəliyev bizim yaşadığımız Ləkçiplak kəndində yaşayır.

Biz mətbuat vasitəsi ilə Prezident İlham Əliyevə və Daxili İşlər naziri Vilayət Eyvazova müraciət ünvanlayıb, çox-çox xahiş edirik ki, İsmayilli Rayon Polis Şöbəsinə işləyən zabıt oğlu Nicat Vəliyevin vəzifə səlahiyyətlərinə arxayın olub, bizə 34 000 manat ziyan vuran icra başçısının sabiq birinci müavini İkrəm Vəliyevin barəsində tədbir görüb, bizə vurduğu ziyanın ödənilməsinə göstəriş verəsiniz".

Hazırladı: Jalə FAMILQIZI

Redaksiyadan: Qarşı tərəfin mövqeyini dərc etməyə hazırıq.

2024-cü il yanvarın 24-də Azərbaycan nümayəndə heyəti Avropa Şurası Parlament Assambleyası (AŞPA) ilə əməkdaşlığı dayandırdığını bəyan etdi. Səbəb odur ki, Azərbaycan öz ərazi bütövlüyünü bərpa etdiyi üçün AŞPA Qarabağdakı "Artsax" separatçılarının iddialarına faktiki dəstək verməkdədir. Üstəlik, AŞPA öz iclasında Azərbaycan nümayəndə heyətinin səlahiyyətlərinin məhdudlaşdırılmasına səs verdi.

Söhbət ondan gedir ki, AŞPA-da yaşanan münaqişənin səbəbi Azərbaycana qarşı bu qərəzli münasibətin qurumun içində olan prinsiplərə daban-dabana ziddiyyət təşkil etməsidir. Çünki demokratiya və insan hüquqları kimi təməl bəşəri dəyərlərin "bayraqları" olan Avropa birliyi öz ərazi bütövlüyünü bərpa etməsini həzm edə bilmir. Bir az da dəqiqləşdirmə aparsaq deməli ki, Aİ-ni "cin atına mindirən" və məyus olma həddinə çatdıran hədd Azərbaycanın Xankəndini alması və ermənilərin ərazini könüllü tərk etməsi oldu. Yəni ərazi bütövlüyünün bərpası tamamlandı, "erməni rıçağı" Aİ-nin elindən çıxdı.

AŞPA isə bu faktı alqışlamaq əvəzinə, əslində separatizmi, bəzi ölkələrin digərlərinə ərazi iddialarını dəstəkləyir. Bu da elə bir şəraitdədir ki, Avropada oxşar iddialar üzündən, yəni Ukraynanın ərazi bütövlüyünü təmin etmək üçün qalxdığı savaşa Rusiya ilə müharibə gedir. Və bu, ikibaşlı münasibət ilk növbədə Birləşmiş Avropanın özü üçün narahatedici əlamətdir. Çünki ortaya çıxan mənzərədə Avropa beynəlxalq səviyyədə qəbul edilmiş və onun özünün diqtə etdiyi dəyərlərə və prinsiplərə nəinki sadıq deyil, riayət etmir, əksinə sərf etməyənə caninin yanında, sərf edəndə isə qurbanın tərəfində durur. Azərbaycana qarşı Ermənistanın yanında, Rusiyaya qarşı Ukraynanın yanında durduğu kimi.

Yeri gəlmişkən, ermənilərin qanlı "azərbaycanlıları təmizləmə" əməliyyatından fərqli olaraq, Azərbaycan tərəfinin apardığı əməliyyat qansız və qüsursuz oldu. Rəsmi Bakının dəfələrlə Qarabağda qalmaq istəyən ermənilərin inteqrasiya prosesindən keçərək vətəndaşlıq ala biləcəyi açıqlamasına baxmayaraq, ermənilər Xankəndini tərk etdilər.

Avropa bütün tarixi boyu müharibə şəraitində olub və müharibələrin səbəbləri məhz bəzi Avropa ölkələrinin digərlərinə ərazi iddiaları olub. Avropa İttifaqı əvvəlcə ərazi iddialarına və onların törətdiyi müharibələrə həmişəlik son qoyacaq layihə kimi düşünüldü, meydana çıxıb. Amma buradan belə çıxır ki, Aİ-nin üzərində qurulduğu sərhədlərin toxunul-

Fransa niyə bizimlə

Və yaxud Avropa Şurasının Azərbaycana qarşı qərəzinin arxasında hansı niyyətlər dayanır?

mazlığını ehtiva edən "məhək daşı prinsipi" Avropanın ən mühüm (Avropa Parlamenti ilə birlikdə) təmsilçi orqanı - AŞPA tərəfindən bir kənara atılaraq rədd edilir. SSRİ-nin mövcudluğunun son illərinin tarixini xatırlasaq, bu geosiyasi layihənin deqradasiyasının etibarlı əlamətlərindən biri onun ərazisində "millətlərarası münaqişələrin" süni şəkildə qızışdırılması idi. Bir qayda olaraq, bu proses o vaxtkı DTK-nın nəzarətində olan bəzi millətçi qüvvələrin separatçı tələbləri şəklində ortaya çıxırdı.

Bu qəbildən olan birinci münaqişə Qarabağ münaqişəsi idi ki, bu da Azərbaycanın tərkibində olan Dağlıq Qarabağ bölgəsinin həyətində Azərbaycan SSR-dən ayrılıb Ermənistan SSR-ə ("Qondarma Artsaxın qondarma miatsumu") birləşdirilməsini tələb etməyə başlaması ilə alovlandı. Amma, hətta o zaman da aydın idi ki, separatçı tələblər və sözdə "Millətlərarası münaqişələr" gizli şəkildə kəşfiyyat xidmətləri və SSRİ-nin Moskvadakı zirvələri tərəfindən dəstəklənirdi.

Tənəzzülə uğrayan imperiya elitasının bir qismi və xüsusi xidmət orqanlarının zirvəsi SSRİ-nin böyük respublikalarının tərkibində olan kiçik muxtariyyətlərdə separatizmi süni şəkildə qızışdırmaqla, bununla da sovet dövlətini qoruyub saxlayacaqlarına inanırdılar. Üstəlik, separatçılar əvvəlcə mərkəzi komitəyə üz tutaraq, ondan iddialarını "müdafiə

etməyi" tələb ediblər.

"Artsax" separatizmi və Qarabağ münaqişəsi nümunəsindən sonra Gürcüstanın Abxaziya bölgəsində və Səmaçabloda, Moldovanın Dnestryanı bölgəsində separatizm və münaqişələr alovlandı, Ukraynanın Kırım bölgəsində isə separatizm və münaqişə üçün ilkin şərtlər yaradılmağa başladı. Bu, SSRİ-nin xilasına kömək etmədi, əksinə, onun dağılmasını sürətləndirdi. Amma tendensiyalar göz qabağındadır - "birlik prinsipləri" üzərində qurulmuş geosiyasi qurumun elitası öz hakimiyyətini saxlamaq üçün ayrı-ayrı subyektlərdə separatizm arxalana bilər.

Baxmayaraq ki, Cənubi Qafqaz ölkələri Aİ-nin üzvü deyillər və bu yaxınlarda yalnız Gürcüstana "Aİ-yə namizəd" statusu verilib - prinsipin və prinsipliliyin özü vacibdir. Əgər Azərbaycanın ərazi bütövlüyü şübhə altına alınarsa, eyni analogiya ilə hər hansı Avropa ölkəsinin ərazi bütövlüyü şübhə altına alınarsa, xüsusən də münaqişə baş verərsə, Aİ-nin dövlətlərarası qurumlarının müdaxiləsi tələb olunarsa. Bu məsələnin bir tərəfi.

Ermənilərin o vaxtkı SSRİ-dəki "miatsum" tələbləri ilə "Avropa səviyyəsində" dilə gətirilmiş - Azərbaycana qarşı iddiaları ilə daha bir ümumi cəhət var. O zaman və bu gün "Parisin əli" və Fransa kəşfiyyatının işini hiss etmək olar. Yeni əslində Fransanın "ermənicə danışması" təəccüblü

deyil, çünki Fransanın moderatoru olduğu Vatikan cinahı erməniləri bu missiya üçün yaratmışdı, Qafqaza da elə bu məqsədlə gətirmişdi. Hətta "erməni məsələsi" baş tutmasaydı belə, Vatikan cinahının rıçaq kimi istifadə etməkdən ötrü ərşəyə gətirdiyi istənilən etnik məsələ eyni müstəvidə irəli sürülüb istifadə olunacaqdı. Ermənistan Vatikan cinahının Qafqazda əvvəlki Osmanlı, indiki Türkiyəyə qarşı gərəkən zaman "qaşımağı" adət halına gətirdiyi ağır nöqtəsidir.

Təsədüfi deyil ki, bu yaxınlarda Fransa Prezidenti Emmanuel Makron ölkəsinin silahlı qüvvələri qarşısında salamlama nitqində birbaşa bəyan etdi ki, "Bizim diqqətimiz Balkanlar, Ermənistana səfərbər olunub və bizi mövqeyimizi yüksəltməyə, xüsusən də Ermənistanla bağlı tarixi seçim etməyə məcbur edir". Əslində Makron həyətində separatçılarının Qarabağla bağlı Azərbaycana qarşı ərazi iddialarını dəstəkləyib. Və hətta ordu belə hazırlayır ki, hansı ki, bu iddialar uğrunda döyüşməli olacaqlar.

Ümumiyyətlə, "böyük Ermənistan" layihəsi ilə "həy" millətçiliyi 19-cu əsrin sonlarından Fransa və onun xüsusi xidmət orqanları tərəfindən dəstəklənib. Və bu gün bu layihə Fransa neokolonial imperiyasının yeni imkanlarını nümayiş etdirmək üçün nəzərdə tutulub. İndi Fransa Afrikadan "qovulur". Məsələn, Mali, Niger və Burkina Faso Fransa

imperializm strukturu olan ECO-VAS-ı tərk etdiklərini açıqladılar. Fransa neokolonial imperiyasının süqutu davam edir. Amma Afrikani itirməyinin əvəzində global layihələrdə yer alan fransız elitası Aİ (burada Brüssel və Strasburqdakı ümumavropa strukturları getdikcə daha çox Parisin maraqlarına tabe olur) və Avrasiyada öz təsirini gücləndirir. Ermənistan isə faktiki olaraq Fransanın "forpostuna" çevrilir.

Əvəzində isə, Vatikanın öndəri olduğu Avropa İttifaqı Mərkəzi Asiya bölgəsində nüfuz dairəsi zəbt etməyə girişir. Belə ki, Aİ-Mərkəzi Asiya forumunda Cozep Borrell bu region ölkələrinin nümayəndələrinə 4 il əvvəl "bir az heçliyin ortasında" olduqlarını, indi isə "işlərin mərkəzində" olduqlarını söyləyir. Brüsseldə keçirilən foruma Qırğızistan, Öz-

bəkistan, Qazaxıstan, Tacikistan və Türkmənistanın nümayəndələri gəlib. Borrell regionu "indiki geosiyasi şəraitdə Aİ üçün əsas tərəfdaş" adlandırır. Onun sözlərinə görə, bu ölkələrlə tərəfdaşlıq Brüssel üçün anti-Rusiya sanksiyalarının effektivliyinə nail olmaq üçün lazımdır. Ola bilsin ki, əsrlər boyu Rusiyanı xammal bazası kimi istifadə edən Avropa buranı anqlosaks cinahına güzəştə getməsinin qarşılığında Mərkəzi Asiyada marağının təmsil olunmasına "stavka edir" və bu barədə gizli razılaşma var. Bəlkə də Vatikan anqlosaks cinahının Çinlə müharibə variantının gerçəkləşəcəyinə ümid edir və bu səbəbdən Mərkəzi Asiyaya daxil olmağa çalışır.

Əlavə edərək deyək ki, Qazaxıstan 22 hava limanını avropalı investorların idarəçiliyinə verməyə hazır olduğunu açıqlayıb. Bunu respublikanın nəqliyyat naziri Marat Karabayev Aİ-Mərkəzi Asiya Nəqliyyat İnvestisiya Forumunda (Brüsseldə keçirilən) deyib.

Xarici korporasiyalar artıq Astana və Almatı hava limanlarını idarə edir, Qazaxıstanın qalan iyirmi iki hava limanını şəxsi əllərə verməyə hazırdır. Əgər nəzərə alsaq ki, hava limanları ölkənin qapıları funksiyasını yerinə yetirir və ölkəyə gələn və gedən malların daşınması bu hava limanlarından da həyata keçirilir, məsələnin nə qədər ciddi olduğunun fərqinə varılmalıdır.

Qayıdaq AŞPA-nın qərarinə. "Ümumavropa" rəsmiləri və Aİ-nin Brüsseldəki bürokratiyası Aİ-nin özündə olsalar belə, separatizm presedentlərindən faydalanırlar. Təsədüfi deyil ki, bu gün Aİ-nin ən məşhur separatçıları -

İspaniyadakı katalon separatçıları Brüsselə üz tuturlar. Al-də separatizm milli dövlətlərin zəifləməsi fonunda Avropa rəsmilərinin əhəmiyyətini artır.

Ancaq sual yaranır: doğrudanmı AŞPA-nın üzvü olan ölkələr bunu anlamır? Azərbaycanla bağlı məsələ ilə bağlı səsvermədə iştirak edən AŞPA deputatlarının əksəriyyəti Azərbaycan nümayəndə heyətinin səlahiyyətlərinin məhdudlaşdırılmasının lehinə səs verib, 76 deputat səs verib, 10 nəfər əleyhinə, 4 nəfər isə bitərəf qalıb.

Təbii ki, tərxiat xarakterli anti-Azərbaycan təklifi erməni nümayəndələr tərəfindən dəstəkləndi. Bəzi nümayəndə heyətləri tam səs vermədi (Böyük Britaniyadan, məsələn, 18-dən biri, Almaniya - 18-dən 4-ü). Türkiyə nümayəndə heyəti (kürdyönlü

nın və Sxinvali bölgəsinin işğalı problemi var, Ukraynada genişmiqyaslı əsl müharibə gedir. Və AŞPA-dakı həmin nümayəndələr başa düşməyə bilməzdilər ki, onlar Azərbaycanı məhz ölkə öz ərazi bütövlüyünü bərpa etdiyinə və işğalçıları qovduğuna görə "cəzalandırmaq" niyyətindədirlər.

Maraqlıdır ki, Avropanın Azərbaycana qarşı qərəzi arası-kəsilmədən qarayaxma kampaniyası ilə müşayiət olunur, yeni paralel iş gedir. Azərbaycana qarşı kampaniyanı qlobalist cənab və onların Kreml ilə uzun tarixli əlaqələri olan solçular aparır. Vaxtilə Rusiyanın AŞPA-dan çıxarılmasına qarşı çıxan deputatlar Azərbaycan nümayəndə heyətinin səlahiyyətlərinin dayandırılması üçün mübarizə aparıblar. Orada Azərbaycanın Rusiya-

müsadirəsi olmayacaq. Al-yə üzv ölkələr arasında bu məsələdə razılıq yoxdur", deyə agentliyin həmsöhbətlərindən biri qeyd edib. Açıqlamada bildirilir ki, Al nümayəndələri Moskvanın təhdidlərindən narahatdırlar, guya Moskva belə bir hərəkətə cavab olaraq Qərbin Rusiyadakı aktivlərini müsadirə edə bilər. Bəzi hesablamalara görə, bunun dəyəri 288 milyard dollardır. Amma ABŞ-ın Avropanı Rusiya ilə yaxınlıqdan imtina etməyə məcbur etməsinə baxmayaraq, Al dirənir. Hətta, agentliyin mənbələrindən birinin qeyd etdiyi kimi, Belçikanın "Euroclear" depozitarının Rusiyada "əhəmiyyətli" aktivlərinin olması və onların həbsi depozitari üçün maliyyə sabitliyi riski yarada və ciddi nəticələrə səbəb ola biləcəyi də inandırıcı deyil. Sadəcə, Al ABŞ-ın diqtəsilə Rusiya xammalından imtina etmək istəmir. Baxmayaraq ki, belə edirmiş kimi görünüb, Mərkəzi Asiyanın resurslarının bölüşdürülməsində əsas güclərdən biri olmağa cəhd edir.

Qeyd edək ki, Türkiyə ilə Azərbaycanın Avropanın enerji təhlükəsizliyinin qarantı rolunda çıxış etməsinə baxmayaraq, Azərbaycanın bu məsələdə baş rolda çıxış etməsindən "zəncir çeynəyən" Moskvanın arxa planında AŞPA-da rəsmi Bakıya qarşı qalmaqalın baş tutmasının müəlliflərindən biri olması tam məntiqlidir. Beləliklə, Türkiyə ilə Azərbaycanın üzərindən Avropa enerji tranziti axınının kəsilməsini və döviyyəyə Avropa və ABŞ-dakı əlaqələrinin köməyi ilə özünün yenidən girməsini təmin etmək istəyən Moskva özü kənardan qalsa da, Bakı və Ankara-ya qarşı oynaya bilər. Bakının AŞPA-ya yolunun bağlanması şad olan Moskvanın üyeyindən heç şübhəsiz ki, həm də özünü ondan döndərməyə çalışan Bakının yenidən Kremlə tərəf yönəlməsi keçir. Amma qarşıdan gələn daha sərt müharibədə - Ukrayna ilə savaşa özünün sağ qalacağı ümidi də azdır. Odur ki, illərlə Moskvanın buxovlarında çırpınan xalqların azad olması-nın vaxtı çoxdan çatıb.

Ülviyyə ŞÜKÜROVA

"ermənica" danışır?

HDP nümayəndəsi istisna olmaqla) əleyhinə səs verib.

Ukrayna, Gürcüstan, Bolqarıstan, Yunanıstan, Kipr, Latviya, Lixtenşteyn, Moldova, Macarıstan, Hollandiya, Polşa, Şimali Makedoniya, Serbiya, Slovakiya, Monteneqro, Çexiya və Estoniya nümayəndə heyətləri səsvermədə iştirakdan imtina ediblər.

Azərbaycana açıq etiraz etməmək üçün səsvermə zəlini tərk edənlər arasında məhz ərazilərdə "Artsax" separatizminə oxşar presedentə görə ərazi bütövlüyü ilə bağlı problemləri olan ölkələr Ukrayna, Gürcüstan və Moldova nümayəndə heyətləri də olub.

Lakin digər tərəfdən, Ukrayna, Gürcüstan və Moldova onlara Al üzvlüyünü vəd edən Brüsselin "çəngindədir". Amma vəd vermək onu yerinə yetirmək demək deyil. Türkiyə 1999-cu ildən Al-yə namizəd statusundadır və o vaxtdan bəri Al-yə üzvlüklə bağlı heç bir irəliləyiş yoxdur.

Ukrayna, Gürcüstan və Moldova Azərbaycanla birlikdə GU-AM-ın üzvləridir. Və nəzəri olaraq beynəlxalq platformalarda öz fəaliyyətlərini əlaqələndirməlidirlər. Bu vəziyyətdə Azərbaycanın hər üç ölkənin nümayəndələrindən daha böyük dürüstlük gözləməyə haqqı var idi. Onların səs-lərinin səsvermənin nəticəsini "dəyişdirmək" üçün kifayət edib-etməməsinin əhəmiyyəti yoxdur - burada onların öz mövqeyi vacibdir. Necə ki, sərt mövqe Türkiyə nümayəndə heyəti tərəfindən ifadə edildi.

Ukrayna, Gürcüstan və Moldova bu gün öz ərazi bütövlüyünün pozulması və ərazilərinin işğalı ilə üzleşirlər və Al bunun qarşısını almaq üçün heç nə etməyib. Gürcüstanda Abxaziya-

nın təsir dairəsinə girməyə çalışması ilə bağlı ittihamlar xüsusilə gülməli səsləndi. İşin gülünc tərəfi budur ki, Gürcüstanın Rusiyaya qarşı sanksiyalara qoşulmama açıqlamalarına, əksinə Rusiya ilə münasibətlərini normalaşdırmasına baxmayaraq, ona irad tutmayan Al Bakını Rusiyaya yaxınlaşmaqda ittiham edir. AŞPA 30 il ərzində Azərbaycanın 20% ərazisinin Ermənistan-Rusiya işğalında qalması və bu ölkələrin apardıqları etnik təmizləməyə qarşı özünü korluğa vurur. Üstəlik, sol-liberal "demokratiya"-nın ən yaxşı ənənələrində Azərbaycan nümayəndə heyətinin qətnəməyə irəli sürdüyü düzəlişlərin müzakirəsinə icazə verilmədi. Onlara oxumağa icazə verildi, bundan sonra onlara məhəl qoyulmadı.

Azərbaycan nümayəndə heyətinin Rusiyanın qeyri-qanuni erməni silahlı birləşmələrinə Azərbaycanın nəzarəti altında olmayan dəhlizlər və ciğırlar vasitəsilə silah-sursat verməsi barədə açıqlamaları marionet deputatlar tərəfindən "saxta xəbər" kimi qiymətləndirildi! 44 günlük müharibədən sonra "2021-ci ildə istehsal edilib" deyə qeydə alınan və istehlakçılar tərəfindən yerdən çıxarılan sənədləşdirilmiş minlərlə minaya məhəl qoyulmadı.

Maraqlıdır ki, AŞPA-nın 500-dən çox deputatından cüzi bir hissəsi səsvermədə iştirak edib ki, onlardan da 70-dən bir qədər çox deputat qətnamənin "lehinə" səs verib.

Beləliklə, bu addım dövlətlə-rüstü isteblişmənin neoqlobalist sektasının Azərbaycanı Rusiya-nın qucağına sıxışdırmağa doğru atılmış addımlardan biri oldu. Göründüyü kimi, Ermənistanla Azər-

baycan arasında birbaşa diplomatik təmaslar nə Rusiyanı, nə də Qərb administrasiyasını qane etmir. Nəticə etibarilə özünü Avropanın "lideri" kimi təqdim edən Fransa sülh müqaviləsinin imzalanması üçün danışıqlar prosesinə badalaq vurmağa, onu pozmağa çalışır. Münaqişənin sülh sazişində təsbit edilməsi ilə ye-

Beləliklə, bu addım dövlətlə-rüstü isteblişmənin neoqlobalist sektasının Azərbaycanı Rusiyanın qucağına sıxışdırmağa doğru atılmış addımlardan biri oldu. Göründüyü kimi, Ermənistanla Azərbaycan arasında birbaşa diplomatik təmaslar nə Rusiyanı, nə də Qərb administrasiyasını qane etmir. Nəticə etibarilə özünü Avropanın "lideri" kimi təqdim edən Fransa sülh müqaviləsinin imzalanması üçün danışıqlar prosesinə badalaq vurmağa, onu pozmağa çalışır. Münaqişənin sülh sazişində təsbit edilməsi ilə yekun həlli Rusiyaya da sərf etmir...

kun həlli Rusiyaya da sərf etmir.

Bu kontekstdə Rusiya, Fransa və Al rəsmiləri Azərbaycanın Ermənistanla təcavüzü təhlükəsi ilə bağlı saxta xəbərləri təkrarlayırlar. Çünki hər üçü Azərbaycanla Ermənistan arasında danışıqlar prosesini və etimadı sarıstmağa çalışırlar. Həqiqətən də, sülh sazişi bağlanarsa, bununla həm Qərb, həm də Rusiya "münaqişədən qazanc əldə etmə" resursunu, geosiyasi sərvətini, sövdələşmə obyektini itirəcək. Ona görə də Fransa Ermənistan-da Rusiya bazasının saxlanması-nı əleyhinə deyil və Rusiyanın Qarabağda "sülhməramlı" qüvvələrinin saxlanması-nı dəstəkləyib. Çünki, bu amil zərurət yarandıqda vəziyyəti qeyri-sabitləşdirməyi asanlaşdırır.

Azərbaycan isə dünyanın global neoimperialist yenidən bölünməsinin obyektinə olmaq istəmir, neytrallığını qorumaq və balanslaşdırılmış xarici siyasət yürüt-

məkdə davam etmək istəyir. Ermənistan isə müstəqil siyasət aparacaq subyekt deyil, əksinə obyektidir - bu səbəbdən onun baş nazirinin qızdırmalı, ziddiyyətli hərəkətləri və xaos bəyanatları var. Paşinyan topu müxtəlif tərəflərə atır, kim topu tutsa ona "pas" verir.

Son 20 ildə milli dövlətlərin

güclənməsi konteksti dəbdə deyil. Əksinə, nüfuzlu maliyyə qruplarının və transmilli korporasiyaların alyanslarının nəzarəti altında vahid global idarəetmə arxitekturasının formalaşdırılması üçün qlobalist gündəm meydana sulayır.

Bu səbəbdən, Azərbaycan yeni global gündəmdə öz suverenliyini qorumağa və bütün tərəflər üçün qarşılıqlı faydalı iqtisadi bonuslar təmin etməyə çalışan Kremlə, Brüsselə və Davosa qarşı balanslı saxlayaraq dik durmağa çalışır.

Burada haşiyyə çıxaraq bir nüansı qeyd etmək yerinə düşər ki, Al Rusiyanın 200 milyard dollardan çox ehtiyatını müsadirə etməkdən imtina edib. Avropa İttifaqının Rusiya Bankının Avropada dondurulmuş ehtiyatlarını müsadirə etməyəcəyini, Avropanın yüksək vəzifəli rəsmiləri "Reuters" agentliyinə bildiriblər. "Rusiyanın suveren aktivlərinin

Azərbaycan Respublikasının Medianın İnkişafı Agentliyi

Azərbaycan Respublikasının dünya birliyinə integrasiyası, region ölkələri və digər dövlətlərlə, beynəlxalq təşkilatlarla əməkdaşlığının inkişaf etdirilməsi

(Əvvəlki səh 5-də)

Siyasi şərhçi Aqşin Kərimov isə bildirib ki, Azərbaycanla Ermənistan arasındakı danışıqlar və əldə edilən hər hansı irəliləyiş sülh gündəliyinin hansı məsafədə olmasını təyin edir: "Məsafə isə qaldıqca ortaya başqa problemlərin çıxması qaçılmaz olur. Bu, hələ sülh proqramı ilə bağlı müqəddimədə yaranan problemlərin məcmusudur, daxilə endikcə hər detal üzrə mürəkkəbliklər çılpalıqlığı ilə üzə çıxacaq. Çünki sülhün necəliyinə dair Azərbaycanla Ermənistanın məntiqləri fərqlidir. Bakı özünün yaratdığı geosiyasi reallıqları üstün və topdağıtmaz mövqedə saxlamaq üçün səylərini əsirgəmir. İrəvan region üçün kritik təhlükəsizlik problemləri vəd edən ideyalardan birdəfəlik əl çəkdiyini rəsmiləşdirməyib. Hələ Qarabağ münaqişəsinin mövcud olduğu regional reallıqlarda meydan sulamağa çalışan Ermənistan dövləti və onun baş naziri Nikol Paşinyan Qarabağı ayrıca subyekt kimi göstərən bukletlərin fotolarını paylaşmışdı. Bu, o ərəfədə baş vermişdi ki, həmin dövrdə müdafiə naziri olmuş David Tonoyan səhnəyə çıxaraq "yeni ərazilər üçün yeni müharibələr" doktrinasını bəyan etmişdi. Təbii ki, o zaman bu yana çox şey köklü şəkildə dəyişib, Azərbaycan Qarabağ münaqişəsinə nöqtə qoyub, dövlət sərhədlərinə çıxış əldə edərək təhlükəsizlik yastığını bərkidib və regionda separatizmi məhv edib. Artıq həm Paşinyan, həm də onun hökumətində təmsil olunanlar Qarabağın adını çox ehtiyatla çəkir, təhlükəli bəyanatların verilməsindən narahat olduqlarını gizlətmirlər. Deməli, sülh və təhlükəsizliyə dair yanaşmalardakı ümumi ziddiyyətlərin konseptual qisimləri Azərbaycanın diktəli şərtləri ilə aradan qalxıb. Lakin Azərbaycan paradoksal məqamların sülh gündəliyinin gələcək detalları

çətin deyil. Çünki Ermənistan sülh gündəliyini Rusiya ilə Qərb arasında ikincinin xeyrinə seçim etməklə İrəvanın revanşizmi rejiminə kökləmək istəyir. Bunun geosiyasi nəticələri daha təhlükəlidir, ona görə ki, sülh proqramını əlinə almaq istəyən Qərb prosesin Rusiya-ya qarşı "təmas xətti" kimi böyüməsinə tərəfdardır. Hərçənd ki, Paşinyan Böyük Britaniyanın nüfuzlu "Guardian" nəşrinə verdiyi müsahibədə ölkəsinin ABŞ, Fransa və ya digər tərəfdəşlərlə təhlükəsizlik sahəsində əməkdaşlığının digər təhlükəsizlik sektoru tərəfdəşinə qarşı yönəlmədiyini bildirib.

mağa belə hazırdır. Sözsüz ki, burada Ermənistanın nəyisə qurban verib Qərbin əbədi damarlarından birinə çevrilməsi nəticələrini gözləmək proqnozlaşdırılabilən ssenarilər arasında deyil. Azərbaycan təkid edir ki, İrəvan ikitərəfli danışıqlar formatına üstünlük verməklə beynəlxalq oyunçulardan çəkinmə əlinə oynamaqdan çəkinsin - bunun özünü İrəvan Ermənistanın təhlükəsizlik problemlərinin həllinə və regiondakı fiziki varlığına dəstək kimi də nəzərdən keçirə bilər. İkitərəfli formatda yekun nəticələr indiki mərhələ üçün çox çətin görünür, çünki Qərb platforması Ermənistanı Rusiyanın dişli çarxlarının arasına atır. Paşinyanın manevr etmək üçün Qərblə yanaşı, Rusiyanın da xoşuna gəlməyə çalışacağını istisna etməsək, regional geosiyasi qırılma xəttində Azərbaycan bölgədəki təhlükəsizliyini daha da bərkitmək çağırışını icra edəcək. Yəni Ermənistan sülh predmetlərini Rusiya ilə Qərbin geosiyasi rəqabət müstəvisinin işığında tutmağa çalışdıqca Azərbaycan vəziyyətə adekvat cavab

si diqqətləyiqdir. Telefon danışıqları zamanı Mişel üçtərəfli formatda Brüsseldə Azərbaycan, Ermənistan və Avropa İttifaqı arasında görüşlərin bərpə edilməsi ilə bağlı Əliyevdən mövqeyini bildirməsini xahiş edib. Əliyev Azərbaycanın həmişə Mişelin təşəbbüsü ilə Brüsseldə keçirilən üçtərəfli görüşləri dəstəklədiyini bildirib. Bu o deməkdir ki, Azərbaycan Qərb platformasında Mişelin vasitəçiliyini daha səmimi sayır, lakin Fransanın prosesə müdaxiləsini birmənalı rədd edir. Hər halda, Ermənistan-dan fərqli olaraq, Azərbaycan müdafiə qüdrəti və strateji planları fonunda regiondakı portfelinə əhəmiyyətli şəkildə doldurur. İrəvanın Bakının tərtib etdiyi cədvələ uyğun hərəkət etmək məcburiyyətini üzərində hiss edib sülh gündəliyində güzəştlərə hazırlaşmağı seçməkdən başqa çarəsi qalmır. Yox, Ermənistan fərqli bir məcraya getsə və Azərbaycan bunu regional arxitektura üçün təhlükə kimi hiss etsə, o zaman fərqli ssenari gündəmə gələcək. Bu ssenaridə Azərbaycan Ermənistanı görünmə-

"Üçtərəfli görüşdə Makron da iştirak etməyə çalışarsa, o zaman görüş alınmayacaq"

"Nikol Paşinyanın ikibaşlı mövqeyi Rusiyanın sülh proqramı üzərindən Qərblə hibrid mübarizəsinə aşkar şərait yaradır"

Siyasi şərhçi Aqşin Kərimov isə bildirib ki, Azərbaycanla Ermənistan arasındakı danışıqlar və əldə edilən hər hansı irəliləyiş sülh gündəliyinin hansı məsafədə olmasını təyin edir: "Məsafə isə qaldıqca ortaya başqa problemlərin çıxması qaçılmaz olur. Bu, hələ sülh proqramı ilə bağlı müqəddimədə yaranan problemlərin məcmusudur, daxilə endikcə hər detal üzrə mürəkkəbliklər çılpalıqlığı ilə üzə çıxacaq...

rında gizlənməməsi üçün əlavə səy və təşəbbüslərini davam etdirir".

Siyasi şərhçi hesab edir ki, bu təşəbbüslər Bakının aktivinə yeni xallar yazdırır: "Lakin vaxt aralığında Ermənistanın da həm sülhə xidmət edən, həm də onun əksi olan mövqelərinə şahidlik edirik. Bu mənada Paşinyanın Azərbaycanın ərazi bütövlüyü və suverenliyi mövzusunda tezislərinin səmimi olmadığını görmək elə də

Bu, o qədər də inandırıcı səslənmir, çünki Paşinyan dəfələrlə Rusiyadan incik düşdüyünü deməsi fonunda Qərblə əməkdaşlığın ruhunu misli görülməmiş səviyyəyə qaldırmaq istəyir. Paşinyanın belə ikibaşlı mövqeyi Rusiyanın sülh proqramı üzərindən Qərblə hibrid mübarizəsinə aşkar şərait yaradır. Moskva regionda geosiyasi mövqeyinin zəifləməməsi üçün Ermənistanı ən təhlükəli ip üzərinə çıxar-

hazırlıqlarını nümayiş etdirecək".

"Azərbaycan Qərb platformasında Mişelin vasitəçiliyini daha səmimi sayır, lakin Fransanın prosesə müdaxiləsini birmənalı rədd edir"

Aqşin Kərimov qeyd edib ki, hələlik Azərbaycanın mövqeyi təmkinlidir, o, Fransa kimi ölkələrin regiondakı təxribatlarına uymur: "Azərbaycan üçün danışıqların Qərb və ya Rusiya mərkəzli olmasının fərqi yoxdur, o mənada ki, moderatorlardan hər hansı biri Bakıya öz şərtlərini diktə etməyə çalışmasın. Bu mənada Avropa İttifaqı Şurasının Prezidenti Şarl Mişelin İlham Əliyevə zəng edərək onu yenidən Azərbaycan Prezidenti seçilməsi münasibətilə təbrik etmə-

Aqşin Kərimov:
"İrəvan fərqli məcraya getsə, o zaman Azərbaycan Ermənistanı görünməmiş streslərə məruz qoya bilər"

miş streslərə məruz qoya bilər. Mümkündür ki, Azərbaycan belə ssenariyə zərurət yaranaçağı təqdirdə Ermənistanı güc tətbiqi yolu ilə demilitarizasiyaya əbədi məhkum etsin".

Vazeh BƏHRAMOĞLU

(Əvvəlki səh. 6-da)

Demokratik Cümhuriyyət tariximizlə və onun banilərindən olan Rəsulzadə haqqında son illər Nəsiman Yaqublunun "Cümhuriyyət qurucuları", "Məhəmməd Əmin Rəsulzadə ensklopediyası", Şirməmməd Hüseynovun topladığı və ərəb qrafikasıdan latın qrafikasına çevirdiyi "Məhəmməd Əmin Rəsulzadə. Əsərləri" çoxcildliyi, Əfqan Vəliyevin tərtib və nəşrə hazırladığı "Sosial Tədqiqatlar Nərkəzi"nin çap etdirdiyi "İstiqlal" toplusu və s. kitablar bu gün demokratiya uğrunda mübarizə aparan hər bir adam üçün stolüstü kitablardır. Yuxarıda adını çəkdiyim hər bir kitab Demokratik Cümhuriyyət tariximizi və onun əsasını qoyan liderlərimizin hər biri haqqında, həmin dövrün hadisələri, həmin dövrdəki geopolitik tendensiyalar, Azərbaycan daxilində, onun sərhədlərində və bu sərhədlərdən uzaqda baş verənlərlə Cümhuriyyət və onun liderlərinin ideoloji siyasi inkişafı, həttə onların faciəvi taleləri arasında əlaqələrə aydınlıq gətirir.

Məhəmməd Əmin Rəsulzadəyə həsr olunmuş ən son kitab isə filologiya elmləri doktoru, professor Qulu Məhərrəminin yazdığı və 2023-cü ildə çap etdirdiyi "Tarixi yaradanlar" seriyasından "Məhəmməd Əmin Rəsulzadə" kitabıdır.

Qulu Məhərrəminin bu kitabının ən başlıca məziyyəti akademik üslubdan imtina, Xalq Cümhuriyyətinin liderinin həyat və fəaliyyətini xalq dilində xalqa çatdırmasıdır. Kitabın girişində müəllif Çar Rusiyasının süqutuna və Azərbaycanın azadlıq fürsətinin meydana çıxmasına qısa göz atır və sonra Rəsulzadəni yetişdirən, tərbiyə edən mühit haqqında çox qiymətli bilgiler verir. Məlumdur ki, ictimai tərbiyənin institutunu - ailə, məktəb və məscid təşkil edir. Bu baxımdan, bir şəxsiyyəti dəyərləndirərkən onun hansı ailədə, hansı məktəbdə və hansı ideoloji mühitdə yetişdiyi nəzərə alınmalıdır. Qulu bəy də haqlı olaraq Məhəmməd Əminin doğulub-böyüdüüyü ailəsi haqqında qısa şərh verir... Əslində, hər bir adamın kim olduğunu bilmək istəyirsənsə, ilk növbədə onun ailəsi haqqında nəse bilməlisən. Çünki ailə cəmiyyətin ilk tərbiyə institutudur. Bu bölmədə Məhəmməd Əminin ruhani ailəsində doğulmasının önə çıxarılması artıq gələcəkdə onun necə bir insan olacağına sanki ipucu verir. Mənəviyyatsız insanların sırasından heç vaxt liderlər çıxmır. Müəllif sonra Rəsulzadənin ibtidai təhsil aldığı dövrə aydınlıq gətirir. Bir insanın kim olduğunu bilmək həm də onun hansı məktəbdə, necə oxuması ilə müəyyən oluna bilər. Əsrin əvvəllərində "Rus-Tatar" məktəbləri ən mütərəqqi məktəblər hesab edilirdi və heç təsadüf deyil ki, Azərbaycanın o dövrdəki görkəmli adamlarının əksəriyyəti məhz "rus-tatar" məktəblərində yetişmişdir. Məhəmməd Əminin bir lider kimi formalaşmasında bu məktəbin xüsusi rolu olduğunu qeyd etmək lazım gəlir.

Sonra müəllif Məhəmməd Əmini formalaşdıran ictimai mühitə, xüsusən hər bir insanın tərbiyəsində məşguliyyətin əhəmiyyətini nəzərə alaraq, onun əmək fəaliyyəti ilə bağlı məlumat verir. Məhəmməd Əminin məhz "Kaspi" mətbəəsində fəhlə işləməsi,

Azərbaycanın Vaşinqtonu

Yaxud Məhəmməd Əmin Rəsulzadənin həyat yolu və Qulu Məhərrəminin eyniadlı kitabı haqda düşüncələr...

onun dövrün hadisələrini operativ şəkildə izləmək, onların mahiyyətini anlamaq baxımından müstəsna rol oynamışdır. Digər tərəfdən, fəhlə əməyi Məhəmməd Əmini dövrün dəbdə olan və fəhlələrin hüquqlarına üstünlük verən sosial demokrat ideologiyasına yiyələnməsinə səbəb olmuşdur. Nəticədə, 1904-cü ildə Rəsulzadənin aktiv iştirakı ilə azərbaycanlıların sosial-demokrat təşkilatı olan "Hümmət" meydana çıxdı.

Rəsulzadənin siyasi fəaliyyətə sosial demokrat kimi başlaması təbii idi. Birincisi, sosial demokratlar o dövrdə Çar Rusiyasına qarşı bütün millətlərin mübarizəsini təşkil edirdi, digər tərəfdən Sosintern dünya sosial-demokratlarını bir araya gətirməklə, dünyanın tarixi vaxtını dəyişdirməyə çalışırdı. Məhəmməd Əminin siyasi portretinin əsas cizgilərindən biri - onun sosial-demokrat olmasının səbəbi "ümumi bərabərlik və azadlıq" ideyasının o dövr insanları üçün cəzbedici və məhz o dövr üçün ən mütərəqqi ideya olması ilə bağlı idi.

Kitabda Rəsulzadənin dövrün iki diktatoru kommunist Stalinlə şəxsi və faşist Hitler administrasiyası ilə əlaqələri haqqında xalq dilində maraqlı məlumatlar, həm də bu tarixi faktlarda Rəsulzadəyə yönəlmiş bəzi ittihamlara cavab verilir və bu böyük Azərbaycan oğlunun məhz Azərbaycan uğrunda mübarizə apardığı və öldüyü təkzibedilməz faktlarla sübut edilir. 1905-ci ilin qanlı inqilabı sosial-demokratların dinc yolla köləliyi ləğv etməsinin mümkün-lüyünə xeyli şübhə saldı və daha radikal ideoloji cərəyanların təmsilçiləri meydana - siyasi səhnəyə çıxdı. Məhəmməd Əmin də yavaş-yavaş sosial demokratiya ideyalarından uzaqlaşır və millimədəni maarifçilik ideyalarına yiyələnirdi. Bu, o dövrdə Rusiyada hakim olan xalqçılar(narodovçular) hərəkatının azərbaycanlılar arasında əks-səda verdiyini sübut edir.

Məhəmməd Əminin sosial-demokratiyadan "narodovçuluğa" meyillənməsi onun bir lider kimi

dəyişən vəziyyətlərə uyğunlaşmasının, günün tələblərinə uyğun gələn yol seçməsinin təkzibedilməz sübutlarındadır. Mahatma Qandi də sonralar liderin öz fikirlərini ciddi itkilər hesabına olsa belə, dəyişən vəziyyətə uyğun dəyişdirməsinin vacib olduğunu xüsusilə vurğulamışdır. Əslində, liderin məğlubiyyəti dəyişən vəziyyətə uyğun ideoloji transformasiya olmamasıdır.

Rəsulzadənin bir milli lider, istiqlalçı kimi formalaşması onun İran məşrutə inqilabında jurnalist kimi iştirak etməsi ilə bağlı olmuşdur. Avropa tədqiqatçıların qiymətləndirdiyi kimi, İranda məşrutə hərəkatı bir tərəfdən demokratik ruhuna görə Kromvelin başçılıq etdiyi feodal burjuva inqilabı, Rusiya tarixindəki Puqaçov kəndlilərin azadlıq hərəkatı, milli azadlıq ruhuna görə, İtaliyanın azadlığı uğrunda vuruşan Haribaldinin mübarizəsi ilə səsləşirdi...

Rəsulzadənin bir milli lider, istiqlalçı kimi formalaşması onun İran məşrutə inqilabında jurnalist kimi iştirak etməsi ilə bağlı olmuşdur. Avropa tədqiqatçıların qiymətləndirdiyi kimi, İranda məşrutə hərəkatı bir tərəfdən demokratik ruhuna görə Kromvelin başçılıq etdiyi feodal burjuva inqilabı, Rusiya tarixindəki Puqaçov kəndlilərin azadlıq hərəkatı, milli azadlıq ruhuna görə, İtaliyanın azadlığı uğrunda vuruşan Haribaldinin mübarizəsi ilə səsləşirdi...

ratik ruhuna görə Kromvelin başçılıq etdiyi feodal burjuva inqilabı, Rusiya tarixindəki Puqaçov kəndlilərin azadlıq hərəkatı, milli azadlıq ruhuna görə, İtaliyanın azadlığı uğrunda vuruşan Haribaldinin mübarizəsi ilə səsləşirdi. Məhz buna görə, ortalığa milli demokratik ideya meydana çıxmışdır. İran Məşrutə hərəkatının lideri Səttarxanla bir jurnalist kimi görüşən Rəsulzadə, onun təsiri ilə bir milli liderə çevrilmək istiqamətində inkişaf etmişdir. Qulu bəy kitabında bu tarixi faktı haqlı olaraq geniş yer verir.

Rəsulzadənin bir milli lider kimi formalaşmasında onun 1911-ci ildə Türkiyəyə mühacirəti və burada yaşayan digər türk toplumlarının və Türkiyənin milli demokratik liderləri ilə görüşməsinin müstəsna təsiri olmuşdur.

Ümumi şəkildə demək olar ki, Məhəmməd Əmin İran və Türkiyə səfərlərində milli demokrat kimi tam püxtələşmiş və bir lider olaraq ideoloji-siyasi mübarizəyə

hazırlanmışdır. Müəllif Məhəmməd Əminin həyatının Türkiyəyə mühacirət dövrü ilə bağlı xeyli məlumatlar verir. Məhz buna görə ki, Türkiyədən qayıdan Məhəmməd Əmin Rəsulzadə sosial-demokrat platformasından müsavatçılıq platformasına keçir. Rəsulzadənin bundan sonrakı həyatı milli azadlıq ideyasının həyata keçirilmə məqsədləri ilə bağlı olmuşdur. Qulu bəy də bu istiqamətdəki siyasi inkişafı konkret fakt və dəlillərlə təsvir etmişdir.

Rəsulzadənin bir milli lider kimi inkişafı tədrici və mərhələli olmuşdur. O, milli ideyanın həyata keçirilməsində inqilabi yol tutmamışdır. Əvvəl müxtariyyət, sonra

elan etmişdir. Bu dövrdə siyasi təkamülün səbəb və nəticələri kitabda inandırıcı şəkildə şərh edilir.

Azərbaycanın müstəqilliyi elan olunduqdan sonra istiqlalçılarla digər qüvvələr arasında ölüm-dirim savaşı başlamışdır. Qulu bəy bu dövrün əsas ideoloji meylləri, onların təmsilçilərinin və rus-erməni ittifaqının müstəqil dövlətimizə qarşı apardıqları mübarizə və düşmənçiliklər haqqında çoxlu faktlar gətirir.

Kitabın ən vacib əhəmiyyətlərindən biri də bu gün olduqca aktual olan və ictimai müzakirə mövzusunda çevrilən Avropa-Azərbaycan və Rusiya-Azərbaycan əlaqə-

lərdir. O dövrdə İngiltərənin, Almaniyanın və Fransasın xüsusi fəallığı ilə bu bölgədə gedən proseslər və Rusiyadan gələn təhlükələr əslində müstəqilliyimizin taleyini təhdid edirdi. Bu hadisələr haqqında verilən bilgiler bu günkü geosiyasi hadisələri anlamaq baxımından da çox əhəmiyyətlidir. Qulu bəy adını çəkdiyimiz dövlətlərin həmin dövrdəki Azərbaycan siyasətinə xeyli aydınlıq gətirir. Azərbaycan dövlətinin bu günkü beynəlxalq əlaqələrini anlamaq baxımdan əsrin əvvəllərindəki bu dövlətlərin Azərbaycanla bağlı siyasətlərini anlamaq və onların müasir dövrdəki siyasi gedişlərini düzgün qiymətləndirmək olduqca əhəmiyyət daşıyır.

Sanki tarix Azərbaycanda təkarlanmışdır. Avropa və Rusiyanın neqativ rolunun əksinə, qardaş Türkiyənin Azərbaycandakı qanlı hadisələrə, rus-erməni ittifaqının xalqımıza qarşı başlatdığı soyqırımına müdaxiləsi milli müstəqilliyin gerçək həyatı faktıdır. Kitabda həm də Rəsulzadənin bu istiqamətdə dövlət başçısı kimi fəaliyyətinə, onun milli parlamentdə apardığı şəxsi və qrup mübarizəsinə, eləcə də ideoloji-siyasi işinə yüksək qiymət verilir.

Məhəmməd Əmin Rəsulzadənin taleyi olduqca kəşməkeşli olmuşdur. O, Milli Şura rəisliyindən bolşevik rus imperiyasının əsirinə çevrilmiş, sonra Avropa və Türkiyədə mühacir həyatı yaşamış və mühacirətdə də Azərbaycan uğrunda mübarizəsini davam etdirmişdir. Əsərin yazılmasında olduqca ciddi mənbələrdən - bir tərəfdən bu tarixi faktın şahidlərinin əsərlərindən, digər tərəfdən həmin dövrün mətbuatından istifadə olunmuşdur ki, bu, kitabın elmi çəkisini xeyli artırmışdır.

Kitab haqqında çox söz yazmaq olar. Amma atalar demişkən, yüz eşitməkdənsə bir görmək yaxşıdır. Hörmətli oxucular, istiqlal, demokratiya yolunda olan hər bir azərbaycanlıya Qulu Məhərrəminin bu kitabını oxumağı tövsiyə edirik.

Bu, həm də hər bir azərbaycanlının öz tarixinə diqqəti, öz xalqının böyük oğullarına ehtiramı, həm də indini anlamaq və düzgün yaşamaq baxımından vacibdir.

Sərdar CƏLALOĞLU

Nəsimi rayonu, 4-cü mikrorayon, 20 Yanvar küçəsi, ev 23, mənzil 10-da yaşayan Şükürova Əsmər Əzizağa qızı tərəfindən "Hurriyyət" in redaksiyasına şikayət məktubu daxil olub. Qəzetimiz vasitəsilə Prezident İlham Əliyevə müraciət edən şikayətçinin məktubunu olduğu kimi dərc edirik:

"Cənab Prezident!

Diqqətinizə çatdırıram ki, 2014-cü ildə ailəmdə yaranan problemə görə "Nikoil Bank"dan kredit götürdüm. Evimizi manat ilə girova götürdülər, rəsmi gəlirim haqqında arayışı manat ilə aldılar və pulu da kassadan manat ilə sayıb verdilər. 2019-cu ilin sonuna qədər hər ay 362 manat ödəyəcəyimə dair razılaşmış, müqavilə imzaladım.

2015-ci ildə ölkədə devaliasiya oldu. "Nikoil Bank"dan zəng vurub bildirdilər ki, bundan sonra 362 manat yox, 484 manat ödəniş etməli olacaqsınız. Bu zaman başa düşdüm ki, bank etibarlımıdan istifadə edərək məni aldadıb. Bu səbəbdən də, pulu dollarla veribləmiş kimi başıma oyun açıblar.

Belə ki, bank ilin sonuna qədər aldığı 500 manat əmək haqqının 484 manatını əlimdən aldı. Yavan çörəyə belə, möhtac qaldığım vaxtlar oldu. Evimin əşyalarını satıb yaşamağa çalışdım.

Bir müddət sonra bankdan zəng vurub yenidən bildirdilər ki, artıq 484 manat yox, 850 manat pul ödəmək lazımdır. Axı, mən heç o qədər maaş almırdım. Mən biznesmen deyiləm ki, o qədər pul ödəyə bilim. Bankın ikinci devaliasiyadan sonrakı tələbinə uyğun məbləği ödəyə bilmədim. Hər ay gücüm çatmayan qədər ödənişlər etdim.

Bu arada Mərkəzi Bank "üzən məzənnə"yə keçdi. Mənim ödənişlərim də "üzən məzənnə" ilə hesablandığına görə, adım Prezidentin 28 fevral 2019-cu il tarixində problemli kreditlərə görə imzaladığı fərmanın təsir dairəsinə düşdü. Lakin "Nikoil Bank" evimin sənədinin bankın girovunda olduğundan istifadə edib, dələduzluq edərək bağlanmış krediti başqa sub hesabla təkrarən adıma yazmaqla, evimin sənədini girovda saxladılar. Beləliklə, mənə düşən kompensasiya da mənimsənilmədi.

İlin sonuna qədər gözlədim, evimin sənədi "Nikoil Bank"ın girovluğunda olduğuna görə, qəsdən Prezidentin fərmanı ilə

"Nikoil Bank"dan kredit götürdü, başına açılmayan oyun qalmadı

Əsmər Şükürova borcunu tam bağlasada, illərdir evini girovdan çıxara bilmir

bağlı bankdan məni çağırın olmadı.

Cənab Prezident!

Ölkədə pandemiya oldu, karantin rejimi yarandı, bankla olan problemə görə heç yerə gedə bilmədim. Mən hüquqşunas deyiləm, hüquqi savadım da yoxdur. Evimizin sənədi "Nikoil Bank"ın girovunda olduğuna görə, ölkədə vəziyyət düzəlməyə kimi gücüm çatdığı qədər ödəniş etmək məcburiyyətində oldum.

Ölkədə vəziyyət düzələn kimi - 17.05.2021-ci il tarixində indiki "Yelo Bank"ın işçisi İsa Hacıyev məni çağıraraq, evimin sənədini qaytarmaq əvəzinə,

Ölkədə pandemiya oldu, karantin rejimi yarandı, bankla olan problemə görə heç yerə gedə bilmədim. Mən hüquqşunas deyiləm, hüquqi savadım da yoxdur. Evimizin sənədi "Nikoil Bank"ın girovunda olduğuna görə, ölkədə vəziyyət düzəlməyə kimi gücüm çatdığı qədər ödəniş etmək məcburiyyətində oldum.

dələduzluq edərək adıma başqa kredit müqaviləsi açıb, Nizami Rayon Məhkəməsində bizə qarşı asassız iddia qaldırıb.

Mən, hakim Həqiqət Əhmədovaya götürdüyüm kreditin tam bağlandığını və adımın prezidentin problemli kreditlərə görə imzaladığı fərmanın təsir dairəsinə düşdüyünü bildirdim və kreditin tam bağlandığını təsdiq edən sənədlərlə məhkəmə mühəsibatlıq ekspertizasının keçirilməsinə görə vəsatət verdim. Hakim Həqiqət Əhmədova vəzifə səlahiyyətindən sui-istifadə edib, verdiyim vəsa-

təti dəyişdirdi. Ekspertin qarşısında qoyulan suallarda "Yelo Bank"ın qanunsuz iddia tələbi-

öz marağına görə, bilə-bilə hüquqlarımı Prezidentin fərmanı ilə bir yerdə kobudcasına tapalayıaraq, 2019-cu ildə bağlanmış krediti yenidən aktivləşdirdi. Nəticədə, bankın xeyrinə qanunsuz qətnamə qəbul etdi. Mən hakim Həqiqət Əhmədovanın verdiyi qanunsuz qərara etiraz edəndə cavab olaraq bildirdi: "Mənim verdiyim qərar quran ayəsi deyil ki. Xoşun gəlmir, get Apellasiya Məhkəməsinə lağv etdir".

Həmin qərardan Apellasiya Məhkəməsinə şikayət etdim. Həqiqət Əhmədova verdiyi qə-

qoyduğu nöqsanların aradan qaldırılmasına əhəmiyyət vermədi, bankın saxta sənədləri ilə, yalan ifadələri Ali Məhkəmənin Apellasiya Məhkəməsinin qarşısında qoyduğu nöqsanlara don geyindirib, "Yelo Bank"ın qanunsuz iddia tələbini təmin etməklə, yenidən rayon məhkəməsinin qanunsuz qərarını qüvvədə saxladı. Yeni bizim evdən çıxıb, evimizi banka verməyimiz haqqında qanunsuz qərarı qüvvədə saxladı.

Bu qərardan da yenidən Ali Məhkəməyə kassasiya şikayəti vermişik. İşimiz hal-hazırda Ali

Məhkəmədə hakim Aqil Abbasovdadır.

2019-cu ilin dekabr ayında "Nikoil Bank" bağlanıb, bütün maliyyə hesabları "Yelo Bank"a keçib. Mənim "Yelo Bank"la heç bir kredit öhdəliyim yoxdur. Bankın adı və bütün idarə heyəti ilə işçiləri dəyişdirildisə də, əməlləri olduğu kimi qaldı, öz dələduzluqlarını, fırıldaq əməllərini davam etdirməkdədirlər.

Mən nə dövlətə, nə də banka ziyan vurmamışam. Bir qarın ac, bir qarın tox qalmışam. Min bir çətinliyə dozmuşam, evimin əşyalarını yavan çörəyə görə satmışam. 2014-cü ildə "Nikoil Bank"dan götürdüyüm kredit tam bağlanıb. 2014-cü ildən bu günə qədər az vaxt deyil, 10 ildir ki, evimin sənədini indiki "Yelo Bank"dan ala bilmirəm. Heç bilmirəm, mənim bundan sonra da 10 il ömrüm qalıb, ya qalmayıb. 2021-ci ildən bu günə qədər "Yelo Bank" haqsızcasına hüquqlarımı tapdalayıaraq, məni məhkəmələrdə süründürür. Bu haqsızlığa son qoyulmasını istəyirəm. Nə vaxta qədər dələduzlar ədalətsiz məhkəmə qətnamələri ilə vətəndaşların amlakını ələ keçirəcəklər!

Cənab Prezident!

Sizdən xahiş edirəm ki, mənim bu işimlə bağlı tapşırıq və rəsiniz, evimin əlimdən getməməsi üçün kömək edəsiniz. Mən borcumu ödəyib qurtarmışam. Bank tərəfindən mənim vəziyyətimdə olan çox adam var".

Məsələ ilə bağlı "Yelo Bank"ın qaynar xətti ilə əlaqə saxladım, amma sualımiza cavab verəcək kimse tapılmadı.

Hazırladı: Jalə FAMILQIZI

Redaksiyadan: Yazıda adları qeyd olunan şəxslərin və qurumların mövqeyini dərc etməyə hazırıq.

Azərbaycan Respublikasının Medianın İnkişafı Agentliyi

Azərbaycan Respublikasının dünya birliyinə integrasiyası, region ölkələri və digər dövlətlərlə, beynəlxalq təşkilatlarla əməkdaşlığının inkişaf etdirilməsi

(Əvvəli səh. 3-də)

Sual olunur: İranın Ermənistanı Azərbaycan üzərindən keçən yolun Ermənistanı yoldan guya "daha ??u-zun iki gün" olduğu haqda dedikləri bir növ "xəbərdarlıq" deyilmi? Husilərin iranlı müvəkilləri ucbatından Qırmızı dənizdən keçən kommunikasiyalarda problemlər olduğu kimi, Azərbaycanın tranzitlə bağlı problemlər ola bilər. Üstəlik, İranın digər etibarlı qüvvələri - ermən revanşistləri bu problemi yaratmağa sadəcə can atırlar.

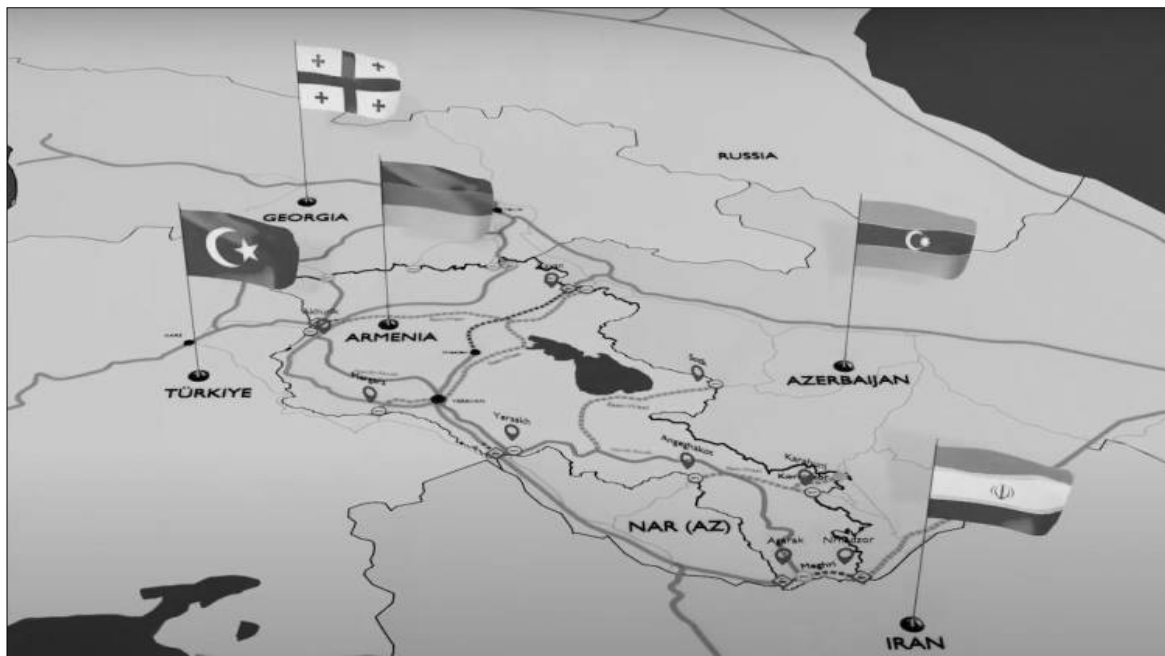
Hələlik qüvvələr balansı imkan vermir ki, İran Azərbaycan və Gürcüstan ərazisindən keçən beynəlxalq nəqliyyat kommunikasiyalarında husilərin nümunəsində "quldurluq tamaşası səhnəyə qoysun". 44 günlük müharibədə məğlub olan erməni ordusu nisbətən zəif olsa da, özünü bərpa etməyə çalışır, silahlanır. Bu işdə təkə Fransa deyil, həm də İran Ermənistanı Hindistanla silah tranzitini təşkil etməklə ona kömək edir.

Bu arada, Mehdi Sobhani Hindistan silahlarının İran ərazisindən Ermənistanı tranzitinin davam edəcəyini açıqlayıb. Sobhani birbaşa bildirib ki, İran Ermənistanın güclənməsinin tərəfdarıdır. Onun sözlərinə görə, məhz qüvvələr balansı regionda sülhün əldə olunmasına töhfə verəcək. "Bu məntiq çərçivəsində İran Ermənistanı regional sülh və sabitliyə töhfə verəcək istənilən yardımı göstərməyə hazırdır", - deyir o qeyd edib.

Qeyd edək ki, İran, Ermənistan və Azərbaycan da daxil olmaqla, bütün tərəflər üçün sərfəli olan başqa bir variant da var. Burada söhbət Azərbaycandan keçərək Ermənistan və Gürcüstan ərazisindən İranla Qara dəniz arasında birbaşa dəmir yolu əlaqəsinin təşkilindən gedir. Hansı ki, SSRİ-nin dağılmasından əvvəl mövcud olan, Naxçıvan bölgəsində İran dəmir yolu ilə birləşdirilən və Zəngəzurda keçən birbaşa dəmir yolu marşrutu mövcud idi. Amma bu dəmir yolu əlaqəsini bərpa etmək üçün hazırda Zəngəzur dəhlizini açmaq lazımdır.

Fəqət, iş burasındadır ki, İran səfiri Zəngəzur dəhlizi ilə bağlı ümumilikdə mənfə dənşərək,

İran Ermənistanı "Dünyanın kəsişməsinə" sürükləyir...

Tehranın onun açılmasının əleyhinə olduğunu açıq şəkildə bəyan etdi: "İranın bu məsələdə mövqeyi çox aydındır və biz bunu həmişə vurğulamışıq - yollar keçdiyi ölkənin suverenliyi altında olmalıdır. Biz sərhədlərin dəyişdirilməsinin və regionda geosiyasi dəyişikliklərin əleyhinəyik". Buradan aydın olduğu kimi, İran Zəngəzur dəhlizinin açılmasını "sərhədlərin dəyişdirilməsi" hesab edəcək. O zaman sual yaranır ki, niyə İran Azərbaycanın Qarabağ bölgəsinin Ermənistan tərəfindən işğalını sərhəd dəyişikliyi kimi qəbul etmədi?!

Ümumiyyətlə, Mehdi Sobhani mətbuat konfransı ilə təsdiqlədi ki, İran hələ də İrəvanda revanşistlərə arxalanmaqda davam edir və Cənubi Qafqaz regionunda Şərq-Qərb xətti boyunca, o cümlədən Zəngəzur dəhlizində əsas kommunikasiyaların açılmasının əleyhinədir. Və İranın Qırmızı dənizdəki hüs quldurlarının tərribatları səbə-

Kilsəsinin tam adı "Erməni Müqəddəs Apostol Pravoslav Kilsəsi"dir. Adından göründüyü kimi, Rus Pavoslav Kilsəsinə yaxındır.

"2018-ci ildə kilsəyə qarşı analogi hərəkət inqilabdan dərhal sonra "Yeni Ermənistan, yeni patriarx" adı altında yenidən yaradılıb və bu hərəkət yenidən hakimiyyətin tərəfdarlarının təşəbbüsü ilə irəli sürülüb. Anti-Kilsə hərəkəti açıq şəkildə hakimiyyətin ən yüksək eşelonlarından yönəldilir. Bu, bir daha onu göstərir ki, Nikol Paşinyan dövründə kilsə əleyhinə dalğa görünməmiş həddə çatıb", - deyir "Joxovurd" nəşri yazır.

Mənbələrin məlumatına görə, hərəkəti Ermənistanın Vatikana təsir qrupları, o cümlədən siyasi strateq, 2013-cü ildə Ermənistanın Vatikandakı səfiri vəzifəsində də çalışmış Mikael Minasyan dəstəkləyir.

Vatikanın Ermənistanı mühüm məqsədi var - erməni kilsəsinin içindən pravoslav bağlan-

sını çıxarmaq və tam "həzm-rəbdən keçirmək" ki, Rusiyaya dini müstəvidə də bağlılığın kökləri qopsun. Daha dərin məqsəd isə Ermənistanı Vatikanın dayaq nütəsinə çevirməkdir. İranın misiyası isə Vatikanın əsas cinahlarından biri kimi Ermənistanı himayə etməkdir. Kimə qarşı? Əlbəttə, Vatikan-Fransa-İran zəncirində anqlosaks cinahına. Yeni Azərbaycanla Türkiyənin partnyor olduğu Britaniya cinahına qarşı.

Yuxarıda adını qeyd etdiyimiz, Andranik Dovlatyanın təşəbbüsü ilə yeni yaradılmış "Vardanank" adlı hərəkət fevralın sonunda katolikos II Karekinin istefası tələbi ilə aksiyalar keçirməyi planlaşdırıb. Dovlat-

formatlamağa imkan verir. Məqaləni oxuyandan sonra aydın təəssürat yaranır - Papa Fransisk Minasyanın dili ilə danışır: Vatikan erməni xalqı üçün qərar anının yetişdiyini deyir və çox ultimatum tələblər irəli sürür.

Ermənistanın Dövlət Gəlirləri Komitəsinin məlumatına görə, 2022-ci ilin 12 ayı ərzində kazinolarda 52 milyard 777 milyon dram, onlayn qumar platformalarında isə 5 trilyon 774 milyard dram məbləğində mərclər qoyulub. Bir sıra ekspertlər bu məbləğin ÜDM-in təxminən 30%-ni təşkil etdiyini vurğulayırlar. Vatikanın dünyanın ən böyük nağd pul operatoru olduğunu xatırlasaq, bu məlumat xüsusi əhəmiyyət kəsb edir. Onlayn mərc

oyunları, demək olar ki, hökumətyönlü strukturların nəzarəti altında olan bir platforma vasitəsilə baş verir. Bu, ölkəyə nağd pul gətirməyin - Maydanlara diplomatik təyyarələrlə dollar gətirildiyi Ukraynadan fərqli olaraq - "qara pullar"ın yuyulmasının ən optimal yollarından biri budur.

Sonda mövzumuza aidyyəti olmasa da, haşiyə olaraq ABŞ, Çin və Afrikanın maraqlı siyasi gedişini də diqqətinizə çatdırmaqda yarar var. Ən azı tranzit dəhlizlərinin yeni dünyada hansı əhəmiyyətə malik olduğunu vurğulamaq baxımından. Belə ki, ABŞ Çinin Afrikadakı təsirinə qarşı çıxmaq üçün "Bir kəmə və yol" strategiyasını özünə nümunə götürür. Belə ki, Vaşinqton Anqolada dəmir yolunun yenidən qurulmasına 1 milyard dollar ayırmağı planlaşdırır. ABŞ-ın Afrikada onilliklər ərzində ilk böyük layihəsi olan "Lobito Atlantik Dəmiryolu" minerallarla zəngin Zambiya və Konqo Demokratik Respublikası vasitəsilə 1300 km uzanacaq və qonşu Anqolada Atlantik okeanı Lobito limanına logistik dəhliz yaradacaq.

Vaşinqton, həmçinin, Anqola və Zambiya arasında 800 km-lik yeni dəmir yolu xəttinin tikintisi üçün Aİ ilə işləyir. ABŞ və Avropa dünyanın ən böyük kobalt istehsalçısı olan DRC-dən akkumulyator metalı istehsalında pay istəyir. Zambiya mis və kobaltla da zəngindir. Bu mineralların eksportı Çinə ixrac olunur. Beləliklə, ABŞ və Çinin əsas rəqəb meydanlarından biri də Afrika- dır. Odur ki, növbəti böyük döyüş Arktikada planlanır. İsveçi NATO-ya almağın əsas səbəbi də bu idi. Hər halda, bu məlumat da beyinlər üçün "qida olsun"...

Ülviyyə ŞÜKÜROVA

Başlıq oxucunu təəccübləndirməsin, düşünməsin ki, söhbət ömrün payızından gedir. Hərçənd, buna işarələrin olması təbiidir, söhbət ağacların budaqlarında saralmış yarpaqlardan, hələ dərilməmiş meyvələrdən, əsən soyuq küləklərdən... gedirsə. Hələ tələbə ikən Pedaqoji Universitetdən yataqxanaya gələrkən yolumu Xəzər sahilindən salır, bulvara baş çəkir skamyaların birində oturdum. Çalışırdım müəllimlərimin mülahizələrini unudum, fikrimə toxtaqlıq verim. Yuxusu çəkilmiş qağayılar tanıklərə tərəf uçuşur, dalğalara baş vurur, oynayan xırda balıqları dimdiklərində sudan çıxarırdılar. Təqaüdcülər çiyinlərində yellənən qamış qarmaqları yoxlayır və gülümsünürdülər. Süpürgəçi qadınlar - xanımlığını itirmişlər qayğılı görünürdülər.

(Əvvəli ötən sayımızda)

Sual doğdu qəfil, bəlkə də yeri deyildi.

- Qadında onun baldırlarına vurulasan. Amma qadının vurulmalı o qədər üzvləri var ki! Fikir-ləşirəm, kişilər qadınlara yaxınlaşdıqca çox şeyləri kəşf edəcəklər.

- Mənim də ayaqlarım başqa xanımlar kimi normaldır. Görünür, kişilər az bilmir: bədən quruluşunun simmetriyası, harmoni-yası ayaqların vasitəsilə formalaşır. Onda nə görüblər gözlerini çəkmirlər, baxışlarını zilləyirlər. Belə bir iş başıma gəlmişdi başqa şəhərdə olanda, müsibətdən qurtardım. Üzündəki ifadə daha canlı təsir bağışlayırdı, canında geizən hisslər oyanmışdı, üzünün cizgiləri daha canlı görünürdü: "Belə qəşəngliyini itirməyən qadınların kişi nəvazişinə ehtiyacları yataq əyləncələrindən geri qalmır, onlar ruhən daha zəngin olurlar, "atəş" açmağa tələsmirlər! Gözəl qadına üstün gəlmək kişi xoşbəxtliyinin bir görümdür. Qadın kişiye yeni həyat veribse, əvəzində səadət qığılcımını bağışlamalısan. Qadının gözlerinin dərinliyində cıləvənən işığı tutmaq istədim. Qadın köks ötürdü və dedi:

- İllər məni yormağı bacardı bu yaşmda. Qocalıqdan uzaq deyiləm. Keçmiş günlərin təəsüratı xüsusilə, qadını qocaldır, həm də cavanlaşdırır. Mənim payıma "birinci" düşmüşdür. Ərə gedəndə gözüyumlu olmuşam. Siz yazarlar qadın psixologiyasının kəşfiyyatçılarıdır. Mən məgər sevmə bilmərəmmi yenidən? Amma payızımı üzübüzəm!

Qadının gözleri dolmuşdu...

Kişi, payız gəlir...

(“Ədəbi tərcümeyi - halım” silsiləsindən)

- 0 -

Dünyanın ən istedadlı, qadın təmasını duymamış yazıçılar bu məxluqun həyatının incəliklərindən romanlar qələmə alırlar, qarşılarına qoyduqları məqsədlərini tamamlamağı bacarmırlar. Ən sərt, amansız romanların müəllifləri qələmi qadına tərəf çevirmiş, onların intim dünyasına “səyahət” etmiş, gözəlliklərinin

Dünyanın ən istedadlı, qadın təmasını duymamış yazıçılar bu məxluqun həyatının incəliklərindən romanlar qələmə alırlar, qarşılarına qoyduqları məqsədlərini tamamlamağı bacarmırlar. Ən sərt, amansız romanların müəllifləri qələmi qadına tərəf çevirmiş, onların intim dünyasına “səyahət” etmiş, gözəlliklərinin seyrindən çıxmaq istəməmişlər. Bəziləri təəssürata qapılmadan yad qadına vurulmuşlar...

sehrindən çıxmaq istəməmişlər. Bəziləri təəssürata qapılmadan yad qadına vurulmuşlar. Viktor Hüqo, Onore de Balzak, Aleksandr Duma (ata), Fyodr Dostoyevski, Ernest Hemenquey, eləcə də Flober, Mopassan kimi. Onlar obrazları ilə barışmışlar...

Qadın obrazlarını yaradarkən bəzən vəhyə, bəzən praktikası ilə, bəzən də proqnozu ilə qadında, onun erotik həyatında “kəşflərə” rəvac vermişlər - bunlar dənılmaz həqiqətlərdir. Belə ki, “Naməlum qadına məktublar” (2018), “Payıza qədər” (1990) romanlarımin nəşrindən sonra bəzi nüanslar ortaya çıxdı.

Qadınlarla ünsiyyət heyret doğurmur!

Qadınların həyat tərzindən, lirik macəralarından roman yazmaq idealim olmamışdır. Lakin çağdaş oxucuları nə qədər sosial - siyasi əngəllərlə yükləmək olar, onlar həyatın gözəlliklərinin tacı

olan intim oyuna bəs nə vaxt qoşulacaqlar? Bu ki, ilahi qüvvənin buyruğudur!

Yazıçı tayfasının özünə xas estetik duyğusu mövcuddur: Xoşagəlimli qadınla tanışlığı, bir qatarda səfəri, gəmi göyərtəsində söhbəti kifayətdir şəhvət hissiyyatından ən dəyərli əsərini yazsın. Çünki bu gedişatda o, romanının süjetini təxəyyülündə sistemləşdirir.

Qadın obrazları məni ən varlı, məşinli, pullu yazar kimi təsəvvür etmişlər, fiziki sağlamlığı da bu siyahıya qatmışlar, qoy olsun. Tanışlıqda heç də kobud, eqoist, lovğa olmadığımı, qadınlara qarşı səmimiyyətim bir-başə hiss etmişlər, görüşlərində, ehtiraslarında yanılmışlar və kişi timsalında real obrazımı sevmişlər. Bir də həmişə oxucular müəlliflə görüşlərini şərəf bilməşlər, avtoqraf almışlar. İnsan enerjisini (“libido”) deyil elmi ədəbiyyatda) itirməməlidir, bunun üçün məlahətli qadınla söhbətin belə dəyəri vardır. Onore de Balzak 49 yaşında evlənmiş, 51 yaşında həyatdan köçmüşdür. Çox peşimanlamış ki, həyatın fəvqə ləzzətini duymaqda gecikmişdir və qadınla İntim Oyundan sonra demişdir: “Bu gün səhər roman yazmaqdan məhrum oldum”. V.Hüqo hissələrini gizlətməmişdir: “Gözəl qadı-

na gözəl paltar lazım deyil. O, köhnə paltarda da qəşəngdir”. İ.-Turgenev də maraqlı etiraf etmişdir: “İcazə verin sizin ayaqlarınızı ehtirasla öpüm. Hansı ki, bu ayaqlar mənim bütün ruhumda dolaşır. Sizi bütün qəlbimlə öpürəm və həmişəlik dostunuza çevrilirəm”.

“Payıza qədər” romanım nəinki Azərbaycan məkanında, Yaxın Şərq dünyasında kişi - qadın münasibətlərinin fəlsəfəsinə toxunmuş ilk roman - essedir. Roman da o qədər də qadın obrazları yoxdur, çün ümumiləşdirmişəm və hər birisi öz taleyini, öz gözəlliyini, öz intim dünyasını yaşayır, bütün sferalarda kişidən asılıdır, liderliyinə sahiblik etməyə nail olmamışlar. Çün yataq kişi cinsinin səngəridir: Rəqibə yataqdan atəş açılır, onun ayaq dirnaqlarından tutmuş saçlarının ucuna qədər yararlanır, qan-tər içində olur. Mən seksdə “İntim Oyun” məfhumunu təsadüfən işlətməmişəm. Dünyanın ən mühüm kəşfləri məhz “Oyun nəzəriyyəsin”nə minnətdardır! Uşağın körpə vaxtından oyuncuğa meyli də elə - belə deyil, bu, ilahi paydır.

Romanda yaratdığım qadın obrazlarını yazıcının İntiqamı kimi anlamayın. Qadın gözəlliyinə qışqanın, onu solmağa qoymayın, çün qadında atılası heç nə yoxdur. Kişi zərif məxluqu sevir, onu ağuşunda səsləndirərsə... cavanlaşar, ruhunu saxlayar.

- 0 -

Sitarə ilə mənimki alınmışdı. O, əvvəlki şövqlə oxuyurdu, repertuarında sevdiyim “Ahu kimi” xalq mahnısını həmişə səsləndirirdi. Bu mahnını ilk dəfə Fatma Mehreliyeva oxumuşdu, nə az - nə çox 20 ildə arzumu qulaqlarımda idi. Biz yaz havasında bul-

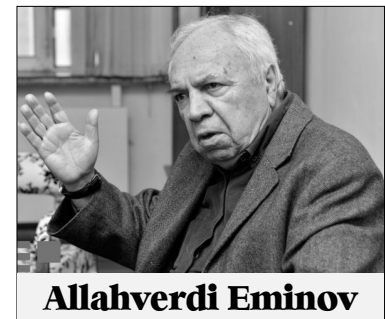
varda hava almaq istədik. Sitarənin ürəyincə idi təklifim.

Gəldik və həmin skamyada “cütələrin” sonunda oturduq. Qadın bizə tərəf çevrildi, diqqətlə məni süzdü və gülümsədi, üzünü ərinə tutub nəse pıçıldadı.

- Əzizim - astadan dedi. İyirmi il əvvəl bu skamyada oturmuşam. Evlənməmişdim. O oğlan da təkdidi. Yanındakı, görünür qadındır. Eh, illər nə tez dolanır, biz isə... - Susdu, dənizə tələsən qağayılar qıbtə ilə baxdı. Ərinin sol əlindən tutdu, ovcunda sıxdı. Kövrək intonasiya ilə dilləndi. Və gülümsündü: - Kişi, payız gəlir. - Pıçıldadı. - Qağayılar dənizə tələsir, bəs biz?

- 0 -

Romanda məni göynədən

Allahverdi Eminov

gözəl və cavan xanəndə Sitarənin acı taleyi oldu. Bu ömür payını belə yaşamasını arzulamamışdım. Onun xoşbəxtliyini istəmişdim, nadürrüst ərini özü seçmişdi, ilk dəfə kişi təmasını duymuşdu. Sevgi bir anı baxışdan hissləri qıcıqlandırır. Sitarə də istisna olmadı və psixikası sonradan pozuldu, depressiyaya düşdü. Xilasına mümkünat vardır. Yazıçı ona qarşı xəyanət yolunu tutdu bir gözəllik ləzzəti üçün. Həmin gecədə bir kişinin və bir qadının valideyn olması üçün bu yolu taleləri seçdi. Lakin Sitarə dünyasını dəyişməse idi kiçmiş əriylə barışacaqdı - mən təxmin etdim. Kəsik-kəsik ifadələrində bu niyyəti vardı.

Fikirləşirdim ki, günahımı necə yuyum, hansı yolu seçim. Tərəddüddə idim, o mələk simalı qadın həyatı ilə vidalaşdı.

Sitarə ilə yazıcının qovuşmasında bəzi incəliklər ortaya çıxdı.

Həyat davam edir, yaşın üstə illər gəlir bal arısı pətəyinə aparır çiçək qadını. Pətək arıların son məkanındır - məzarıdır. Deməli, yazıçı da məzara yaxınlaşır, gül-lərdən, çiçəklərdən toplayırsa, xoş saatlarını yaşayırsa onun ömür - tale qazancıdır, sabah birisi gün soyuq, qar - tufan gələcək və onu şüurundan keçirəcək ki, nə yaşamışam - qazancımdır. Qarşımda payız gəlir. Həyatın bu diqtəsilə qadın pıçıldadı: - Kişi, payız gəlir.

30.08.2023

Bakı

“Narkomaniya ilə mübarizədə hər birimiz dövlətin yanında olmalıyıq”

Fəridə Aslanova: “Biz vərdişlərimizə qalib gələ bilsək, dünyaya qalib gələrik”

44 günlük müharibədə Azərbaycanın təkə Ermənistanı deyil, həm də bu ölkənin havadarlarına qalib gəldiyi kimsəyə sirr deyil. Odur ki, Qarabağda “dəmir yumruq”la üzleşən bəzi xarici güclər bu savaşı bitdikdən sonra, indi də ölkəmizə qarşı “narkotik savaşı” açıblar. Onlar bu məkrli niyyətləri ilə xüsusilə də yeniyetmə və gənclərimizi bu bəlaya düşərək, ölkəmizin gələcəyini məhv etməyə çalışırlar. Bəs, biz cəmiyyət olaraq bu “savaş”ın qarşısını necə ala bilərik? Bu və digər suallara Akademik Dövlət Musiqili Teatrın Mətbuat katibi Fəridə Aslanova ilə müsahibəmizdə cavab tapmağa çalışdıq.

Fəridə xanım hesab edir ki, 44 günlük savaşda olduğu kimi, narkomaniyaya qarşı mübarizədə də hər bir vətəndaşımız dövlətin yanında olmalıdır: “Narkomaniya ilə mübarizədə hər birimiz dövlətin yanında olmalıyıq. Burada hər bir vətəndaşın - mənim, sənin, başqalarının üzərinə məsuliyyət düşür. “Ağ ölüm”lə mübarizə orta məktəblərdən başlamalıdır. Hər bir valideyn, müəllim, öz uşaqları ilə maraqlanmalıdır. Valideynlər övladlarının kiminlə oturub-durmalarından tutmuş, yan-yörələrindəki müxtəlif xarakterli uşaqların varlığına qədər, daim nəzarət etməlidir. Bunların hamısı diqqət mərkəzində olmalıdır. Müəyyən yaş dövrünə qədər uşaqların vərdiş və məşğuliyyətləri diqqətdə saxlanılmalıdır. Məsələn, mənim oğlum yeniyetmədi, 9-cu sinifdə oxuyur. Hər gün onunla danışırıam, mədəni və mədəniyyət tərzində nə işlə məşğul olduğunu, gün ərzində hansı plan və cədvəllə hərəkət etdiyini araşdırıram, ətrafındakı dostlarını xəbər alıram.

Təbii ki, bu kimi ailəvi söhbətlər uşaqlara da xoş təsir edir. İnsan cəmiyyətdən təcrid olunmuş yaşaya bilməz, yeni onu mənəndə saxlamıram. Sadəcə, nəzarət edə bilmərəm. Gün ərzində nə baş verdiyini soruşuram. İndi elə bir zamanıdır ki, bəzən görürsən, narkotikercilər məktəblərin hasarlarının kənarlarında canavar kimi pusquda durublar, hədəf axtarırlar. Onlar üçün əsas məqsəd kiminsə həyatını puç etmək hesabına çoxlu gəlir əldə etməkdir.

Azərbaycan Dövlət Akademik Musiqili Teatrı olaraq, “Narkotikə yox!” deyirik. Hətta bununla bağlı “Məchul pilləkən” adlı balet -tamaşa layihəmiz var. Həmin tamaşa 25 fevral, saat 12:00-da oynanılacaq. Tamaşanın gündüz saatlarında olması da onu göstərir ki, orta məktəbin yuxarı sinif şagirdləri rahatlıqla iştirak edə bilərlər...

Fəridə Aslanova deyir ki, narkomaniyaya qarşı mübarizədə maarifçilik sahəsinə də ciddi diqqət ayrılmalıdır: “Əlbəttə ki, maarifləndiricilik əsas rol oynayır. Məsələn, biz - Azərbaycan

“Bəzən görürsən ki, narkotik satıcıları məktəblərin hasarlarının kənarında canavar kimi pusquda durub, hədəf axtarır...”

can Dövlət Akademik Musiqili Teatrı olaraq, “Narkotikə yox!” deyirik. Hətta bununla bağlı “Məchul pilləkən” adlı balet -tamaşa layihəmiz də var. Həmin tamaşa 25 fevral, saat 12:00-da oynanılacaq. Tamaşanın gündüz saatlarında oynanılmasında bir məqsəd də odur ki, orta məktəbin yuxarı sinif şagirdləri rahatlıqla iştirak edə bilsinlər.

Tamaşanın quruluşçu baletmeysteri, həm də baş rolun ifaçısı gənc balet artisti Məhəmməd Abdullayev, quruluşçu rejissoru Samir Qulamov, quruluşçu rəssamı Vüsal Rəhimdir. Teatrın balet artistlərinin iştirak etdiyi bu tamaşanın süjet xəttində ağ və qara qüvvələrin mübarizəsi dayanır. Narkomaniyaya düşər olmuş bir gəncin bu bələdan necə xilas olması balet diliylə göstərilir. Çox maraqlıdır, kim istəsə gəlib baxa bilər.

Fəridə Aslanovanın fikrincə, ümumiyyətlə, narkomaniyaya qarşı mübarizədə sənət adamları daha fəal olmalıdır: “Sənət adamları bu mövzularda daha fəal olmalı, vaxtaşırı öz sosial şəbəkə hesablarında yazılar yazmalı, çıxışlar etməlidirlər. Biz narkomaniya ilə mübarizəyə həsr etdiyimiz tamaşamızla yeniyetmə və gənclər arasında maarifləndirici təbliğat aparırıq. Başqa sahənin insanları da nə isə etməlidir. Mütləq”.

F.Aslanova güman edir ki, narkotik bəlasından xilas olmaq istəyən insan bütün pis vərdişlərinə qalib gəlməyi bacarmalıdır: “İnsanın düşüncəsində nədir, sandığa qoysan da, gedib onu edəcək. İnsan içdən dəyişməlidir, daxilin, ruhən öz-özünü dəyişməyə məcbur etməlidir. İnsan öz ruhunu tərbiyə etməli, davranışlarına fikir verməlidir. Kimdəsi siqaret, narkotik, spirtli içki qəbulu artıq vərdiş halını alıbsa, onu o yoldan geri qaytarmağa da müəyyən zaman lazımdır.

dır. Həmişə deyirəm, demişəm də, biz vərdişlərimizə qalib gələ bilsək, dünyaya qalib gələrik. Yeni bunu boş yerdən demirəm. Adi elementar bir misal göstərim. Mən ötən il qarşıma məqsəd qoydum ki, çörək qəbulunu tərgidəcəyəm. Məqsəd nədir? Düşündüm ki, bu mənə ziyan edir. Həqiqətən də ziyan edirdi. Bir şey ki, drojlu, qatqılı, mayalı, nə bilim, içərisinə nə vurulubg Əvvəlki nənələrin təndir çörəyi, əvvəlki buğda çörəkləri indi yoxdu, hamısının genləri dəyişdirilib. Ona görə də imtina etdim və peşman deyiləm, əksinə özümü çox rahat hiss edirəm. Əlbəttə ki, çəkiddə də azalma müşahidə edirəm.

Yeni mən özüm özümə sübut etdim ki, çörək yeməyin özü də bir vərdişdir, çörəksiz də yaşamaq olur. Dediyim odur ki, çörəyi tərgidə bilirsən, başqa şeyləri də tərgitmək olar. Bunu insanlar qarşısına qoysa, alındıra bilər.

Siqaret çəkən insanlara da deyirəm ki, bu pis vərdişdir, tərgidin. Bəzən deyirlər ki, sən başqa cür danışırısan. Deyirəm, başqa cür danışmıram, olanı deyirəm, siqareti tərgidin. Bir şey ki, insana ziyan vurur Siz niyə dumanın, tüstünün içində həyatınızı məhv edirsiniz?!

Bir dəfə birinə ərlə dedim ki, siqareti tərgit! Cavab verdi ki, 79 nəfərin İT mütəxəssisiyəm. Mən də dedim ki, nə olsun, onda siqaretin birini də verin, mən çəkim, mənim işim daha gərgindir. Yeni o çıxış yolu deyil ki, siqaret çəkəsən. O hesabla hər kəsin nə qədər ağır yükü var. Məgər siqaret hansısa bir işi həll edir? Yox, sadəcə sənin düşünmək qabiliyyətini əlindən alır, beynini dondurur, tüstü, dumanın içində daha aydın qərarlar verməkdə çətinlik çəkirsen. Mən elə fikirləşirəm”.

Söhbətləşdi:
Fuad BİLƏSUVARLI

Narkobaronlar kiçik satıcıları qəsdən “qurban verirlər”?

Və yaxud narkotik satıcısını cəzasız buraxan hakimlərin taleyi digərlərinə ibrət olacaqmı?

Ölkəmizdə tüğyan edən narkomaniya bəlasından xilas yolu ilə bağlı bir sıra ekspertlər vaxtaşırı münasibət bildirirlər. Əlbəttə, onların problemdən çıxış yollarının tapılması məsələsində fikirləri çox vaxt üstü-üstə düşür. Məsələn, narkotik tacirlərinin sonrakı aqibəti, yəni onların sərt cəzalandırılması məsələsində hamı həmrəydir, amma məhkəmə hakimlərinin qanunsuz narkotik dövriyyəsi ittihamı ilə həbs olunanları məhkəmə zalından azadlığa buraxması, onlara bəraət verməsi faktı ilə bağlı müxtəlif yanaşmalar mövcuddur. Belə ki, bəzi hüquq müdafiəçiləri bu məsələdə birinci instansiya məhkəmələrinin hökmünü ədalətli hesab etsə də, bunun əksini düşünənlər də az deyil.

Üstəlik, aylarla və illərlə həbs həyatı yaşadığından sonra, bərasində bəraət hökmü qüvvəyə minən şəxslərdən heç birinin təminat tələb etməməsi də şübhə doğurur. Elə bu günlərdə Bərdə Rayon Məhkəməsinin sabiq hakimi bərasində cinayət işinin başlanması da bu cəhətdən yerinə düşən hadisə oldu. Məlum oldu ki, Bərdə Rayon Məhkəməsinin vəzifəli şəxslərinin qanunsuz hərəkətləri ilə bağlı vətəndaş müraciəti əsasında Baş prokuror yanında Korrupsiyaya qarşı Mübarizə Baş İdarəsində Məhkəmə-Hüquq Şurası ilə birgə araşdırma aparılıb və ibtidai istintaqla hakim Əhmədov Elsun Məzahir oğlunun həmin vəzifədə işləyərkən şəxsin Cinayət Məcəlləsinin 234.2-ci maddəsi ilə təqsirləndirilməsinə dair cinayət işi üzrə yüngül cəzanın təyin olunması müqabilində onun ailə üzvündən külli miqdarda pul vəsaitini rüşvət qismində almasına əsaslı şübhələr müəyyən edilib. Bu haqda Stopnarkotik.az sayında da qeyd etmişdik ki, hakim Elsun Əhmədov külli miqdarda rüşvət alaraq narkotik satıcısını ağır cəzadan xilas edib.

Bəs, görəsən, bu kimi narkotik satıcılarının bəraət aldığı məhkəmə işlərində yenə də bütün hakimlər haqlıdır, yoxsa onların hər birinin bəraət hökmünün arxasında rüşvət qarşılığında cinayətkarları azadlığa buraxmaq faktı yatır? Yeni bu hökmü imzalayan hakimlər narkotik satıcılarının cinayətinə yetərli dəlil-sübut tapmadıqlarına görə bəraət verərək narkotacirləri həbsdən azad edirlər, yoxsa rüşvət alaraq “ölüm satanlar”ın narkotik ticarətinə göz yumurlar, onları tənizə çıxarırlar? Yox, əgər hakimlər yetərli dəlil-sübut əskikliyi səbəbindən ədalətli bəraət hökmü çıxarırlarsa, onda həmin insanları türməyə doldurmaq kimi, nəyə lazımdır? Kiçik narkotik satıcılarını həbsə doldurmaq təşəbbüsü iri narkobaronların şübhələri özlərindən uzaqlaşdırmaq üçün ərsəyə gətirdikləri plandırımı? Yaxud narkobaronlar özləri kölgədə qalsınlar deyərək, kiçik satıcıları qəsdən “qurban verirlər”?

Əlbəttə, bu sualların hər birinin cavabı ayrıca araşdırma tələb edir. Məsələn, ola bilsin ki, Bərdə Rayon Məhkəməsinin hakimi Elsun Əhmədovun narkotik alverçisinin ailə üzvündən rüşvət qismində aldığı külli miqdarda pul vəsaitini onun ailəsinə elə narkotik şəbəkəsinin başında duran şəxs ötürüb. O da mümkündür ki, son vaxtlar narkotik tacirlərinə bəraət verilməsi faktları ictimai qınağa səbəb olduğundan, E.Əhmədov bəraət hökmü çıxaran hakimlərin rahat işləyə bilməsi üçün “qurban” verildi? Hər halda, bunu hakimin və azadlığı üçün ailəsinin rüşvət verdiyi narkotik satıcısının sonrakı aqibətindən biləcəyik. Çünki narkotik satana bəraət verən hakimlərin karyerası, sadəcə, onun səlahiyyət müddətinin uzadılmaması, yaxud ev dustaqlığı ilə bitməməlidir. Öz cibini “ağ ölüm” pulları ilə dolduran narkotik satıcılar da, onlara rüşvət əvəzində bəraət “bəxş edən” hakimlər də bu məsələdən sağ-salamat qurtula bilməməlidirlər. Onlara ən layiqli cəza bu olar ki, başqalarının həyatını viranə vəziyyətə saldıqlarına görə həm həbsə salınsınlar, həm də əmlakları satılıb narkotikin caynağına düşən insanların sağlamlığına sərf edilsin. Bəlkə, belə cəza bu qəbildən olan digər şəxslər üçün də görk olar.

İ. SABİRQIZI